

Eigersund Kommune

Befolkningsutvikling Eigersund

Utgave: 1

Dato: 16.01.2017

DOKUMENTINFORMASJON

Oppdragsgiver:	Eigersund Kommune
Rapporttittel:	Befolkningsutvikling Eigersund
Utgave/dato:	1/ 16.01.2017
Filnavn:	Befolkningsutvikling Eigersund.docx
Arkiv ID	
Oppdrag:	611531-01–Befolkningsprognose Eigersund Befolkningsprognose med Kompas
Oppdragsleder:	Sven Haugberg
Avdeling:	Analyse og utredning
Fag	Samfunnsøkonomi og regionaløkonomiske analyser
Skrevet av:	Sven Haugberg
Kvalitetskontroll:	Skriv inn navn på KS-person
Asplan Viak AS	www.asplanviak.no

FORORD

Asplan Viak har vært engasjert av Eigersund kommune for å utarbeide Sonevis befolkningsprognose med Kompas-modellen. Dag Kjetil Tonheim har vært kontaktperson for oppdraget i Eigersund kommune.

Sven Haugberg har vært oppdragsleder for Asplan Viak.

Stavanger, 07.03.2017

Sven Haugberg

Oppdragsleder

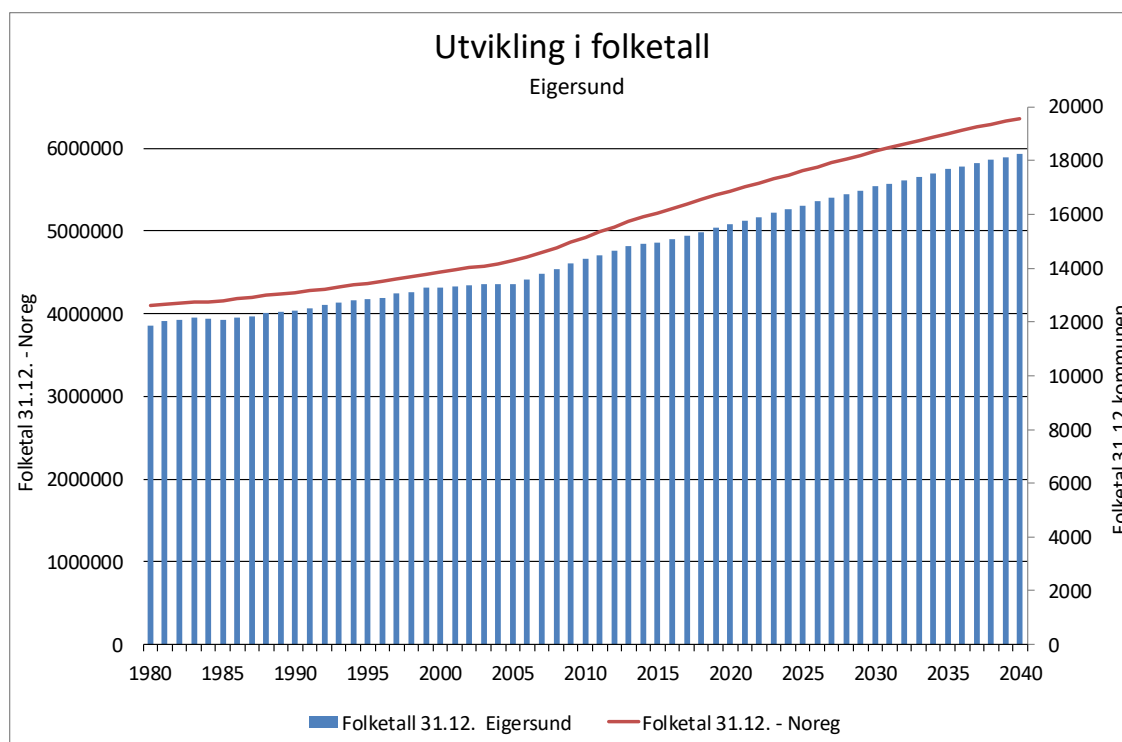
INNHALDSFORTEGNELSE

1	Kort kommunediganose.....	4
1.1	Utvikling i samlet befolkningstall.....	4
1.2	Utvikling i ulike aldersgrupper.....	5
1.3	Kjønnsbalanse	7
1.4	Naturlig tilvekst.....	8
1.5	Flytting	9
1.6	Inn- og utvandring	13
1.7	Næringsstruktur.....	14
1.8	Pendling.....	15
1.9	Arbeidsledighet	16
1.10	Utdanningsnivå	17
1.11	Inntektsnivå.....	18
2	Premisser for befolkningsframskrivningene	20
3	Noen resultater fra Kompas-prognosene.....	25
3.1	Befolkningsutviklingen.....	25
4	Eksempel på soneprognose	32

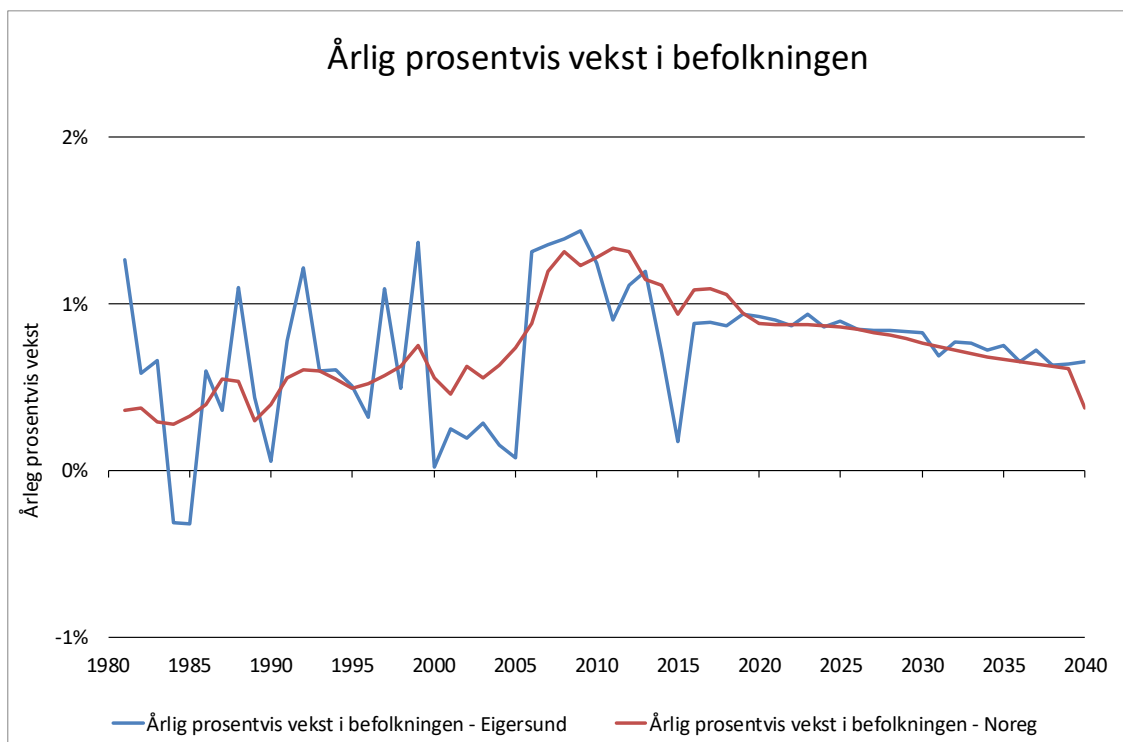
1 KORT KOMMUNEDIGANOSE

Statistiske data er oppdatert per 31.12.2015. Tall for 31.12.2016 foreligger ikke når arbeidet slutføres.

1.1 Utvikling i samlet befolkningstall

Forventet befolkningsutvikling i Eigersund er noe lavere (årligprosentvis vekst) enn i landet som helhet.

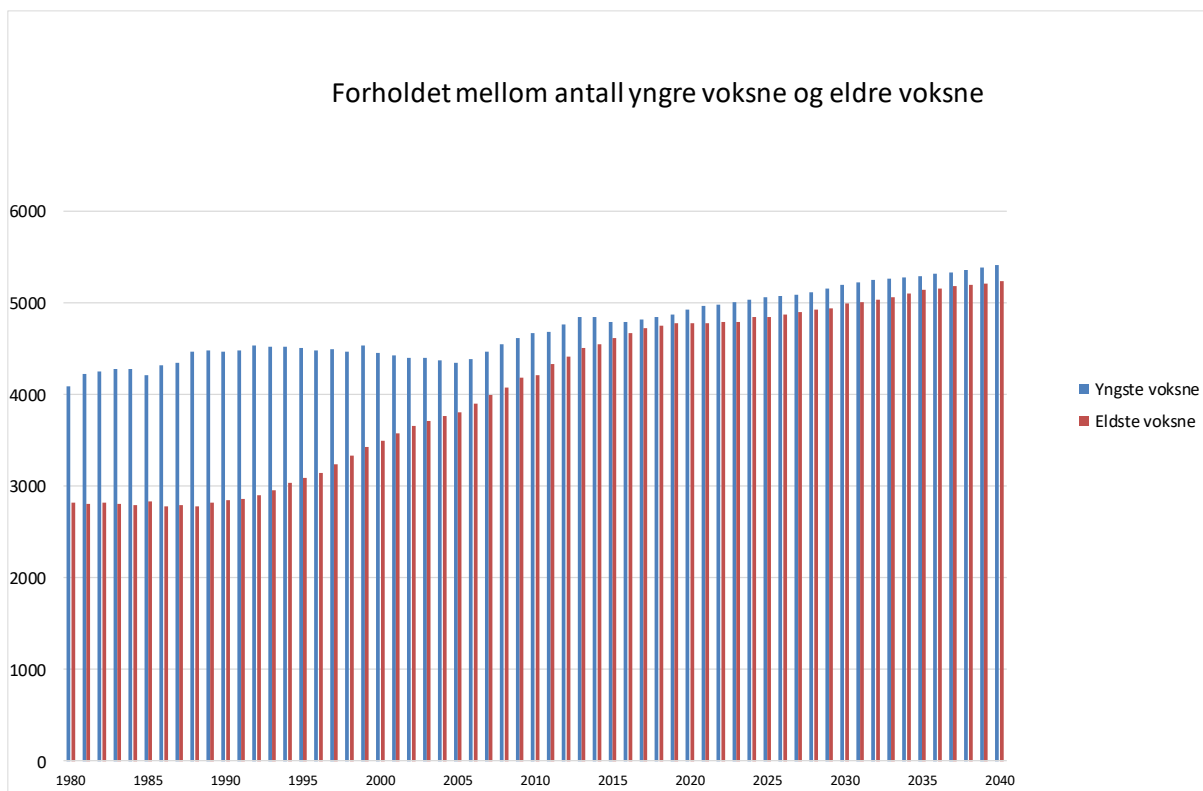
Her er utviklingen i befolkningsstørrelse og årlig befolkningsvekst fra 1980 presentert. Befolkningsprognose for perioden 2015 til 2030 bygger på kommunens boligbyggeprogram og den befolkningsveksten som kan forventes som følge av boligbyggingen. Fra 2030 til 2040 er lagt inn samme årlige vekst som 2025 til 2030 i snitt. Dette for å vise hva som kan være noen viktige trekk ved befolkningsutviklingen på lang sikt.

Årlig befolkningsvekst har variert fra 1980, men har stort sett vært positiv. Fremover forventes en årlig vekst i befolkningen på litt under 1 %.

Et sentralt spørsmål er hva som kan forklare ulike nivå på befolkningsveksten. Dersom vi ser utviklingen i sammenheng med indikatorer for arbeidsliv, pendling, boligbygging, flyttemønster, fødsler osv., kan vi da også si noe om hva som kan skje med befolkningsveksten fremover under ulike betingelser?

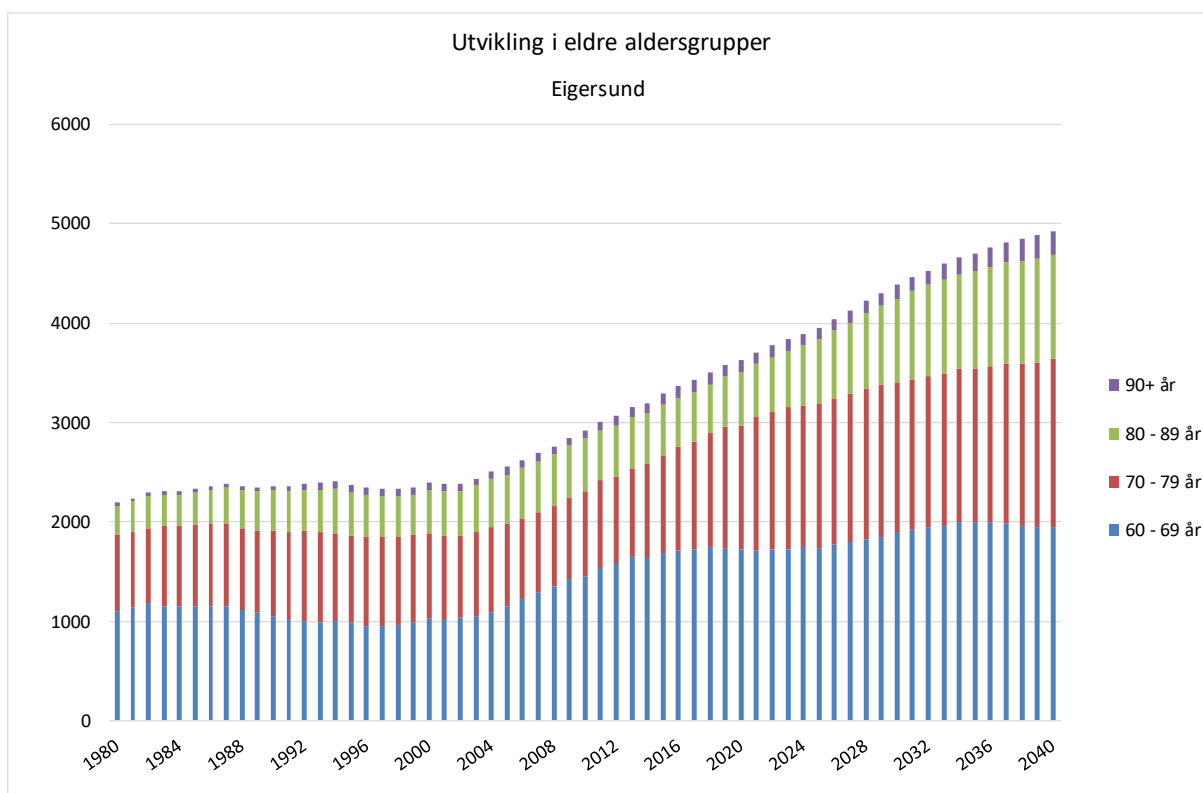
1.2 Utvikling i ulike aldersgrupper

På 80-tallet var det rundt 40 % flere innbyggere i den yngste halvdel av de yrkesaktive aldersgruppene. Nå er de omtrent like store, og fra rundt 2020 vil den eldste halvdel være i flertall.

På 80- og 90-tallet var det mer enn 50% flere i den yngste halvdel av de yrkesaktive aldersgruppene. Nå er de om lag like store. Slik vil det fortsatt være.

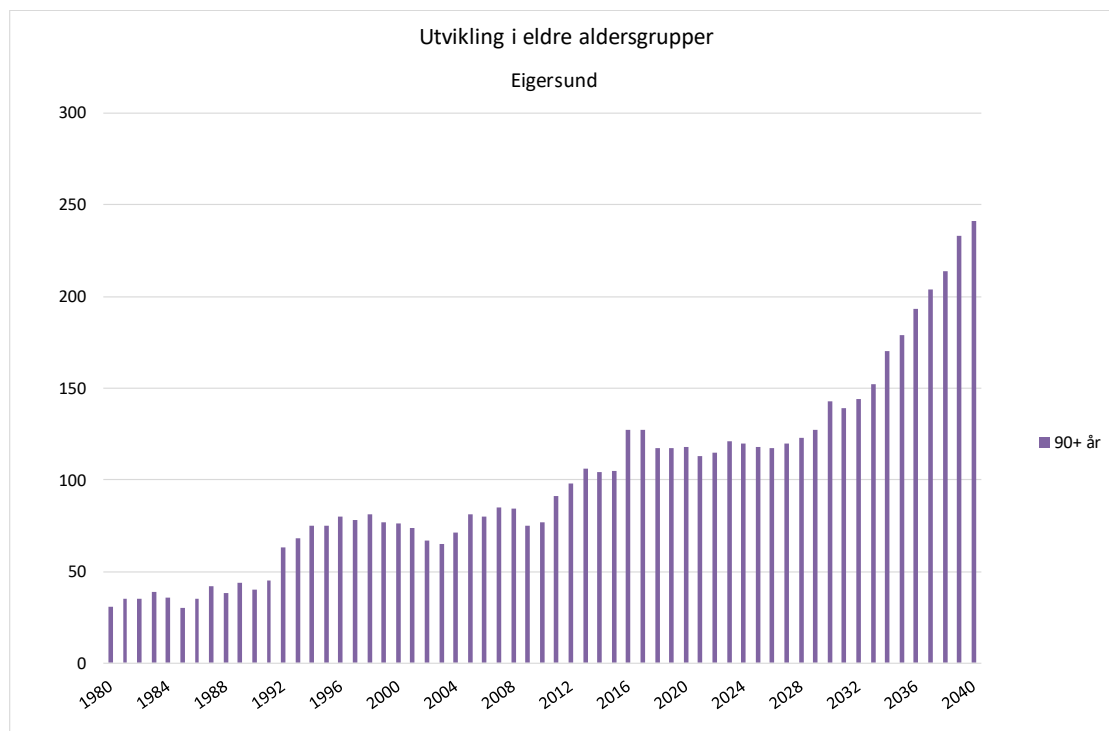
Forgubbing eller kompetanseheving?

Fram til ca 2005 var antall eldre stabilt. Siden har antall over 60 år økt kraftig – en vekst som vil fortsette i hele prognoseperioden.

Ser vi på forventet utvikling i antall innbyggere i aldersgrupper fra 45 år og oppover frem mot 2040, ser vi igjen en utvikling der antall innbyggere over pensjonsalderen øker mer enn antall innbyggere mellom 45 og 66 år.

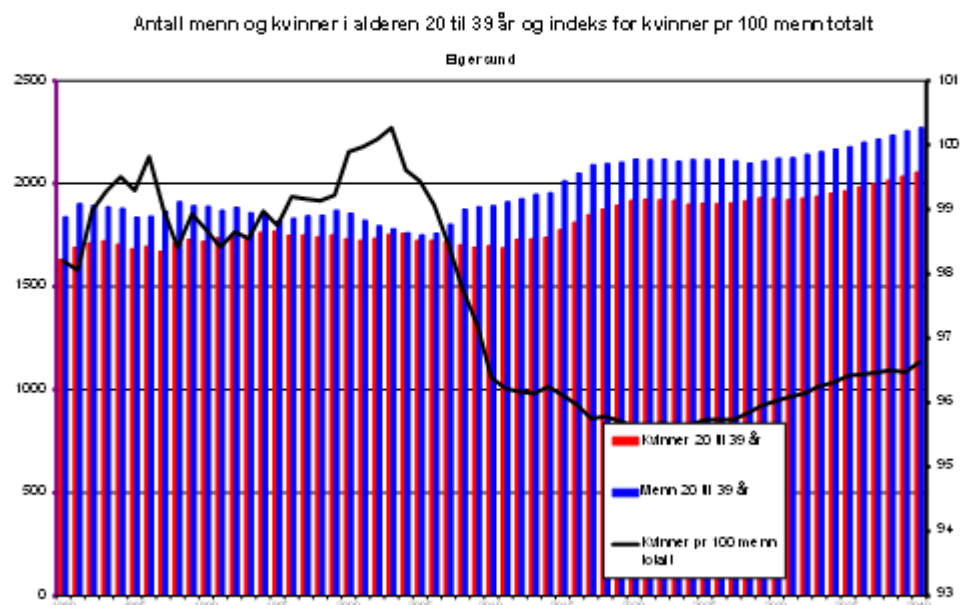
80+generasjonen har hatt en relativt moderat vekst fra 2005, som forventes å holde seg stabil frem mot 2022. Deretter tar den av, etter hvert som etterkrigskullene gradvis passerer 80 år. Fra 2020 til 2040 vil antall innbyggere over 80 år fordobles. Mot slutten av denne perioden er det også stor relativ vekst i gruppen innbyggere som er 90 år og eldre:

På 25 år vil antall eldre over 90 år øke fra under 100 til nær 250.

1.3 Kjønnbalanse

Er det like mange unge menn som unge kvinner i Eigersund?

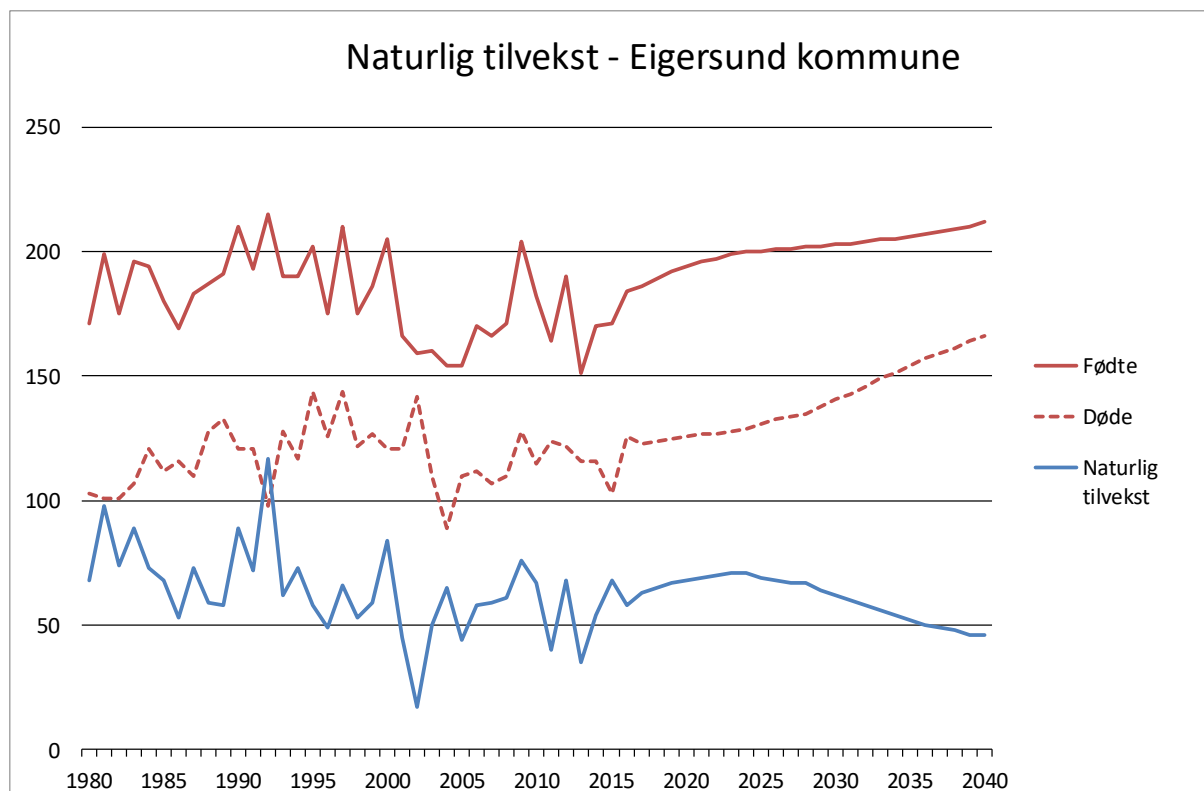

Rundt 2005 var det om lag like mange unge kvinner (i alderen 20 til 39 år) som unge menn i Eigersund. Fra 2005 har antall unge menn hatt en sterkere vekst enn antall unge kvinner. Det er forventet at denne differansen, med rundt 96-97 unge kvinner per 100 unge menn vil holde seg stabil frem mot 2040.

Det har også tidligere, rundt 1980 og 1990-95, vært en situasjon med flere unge menn enn unge kvinner i Eigersund, men differansen var da ikke fullt så stor.

1.4 Naturlig tilvekst

Med naturlig tilvekst – også benevnt fødselsoverskudd – menes forholdet mellom antall fødte og antall døde i et år.

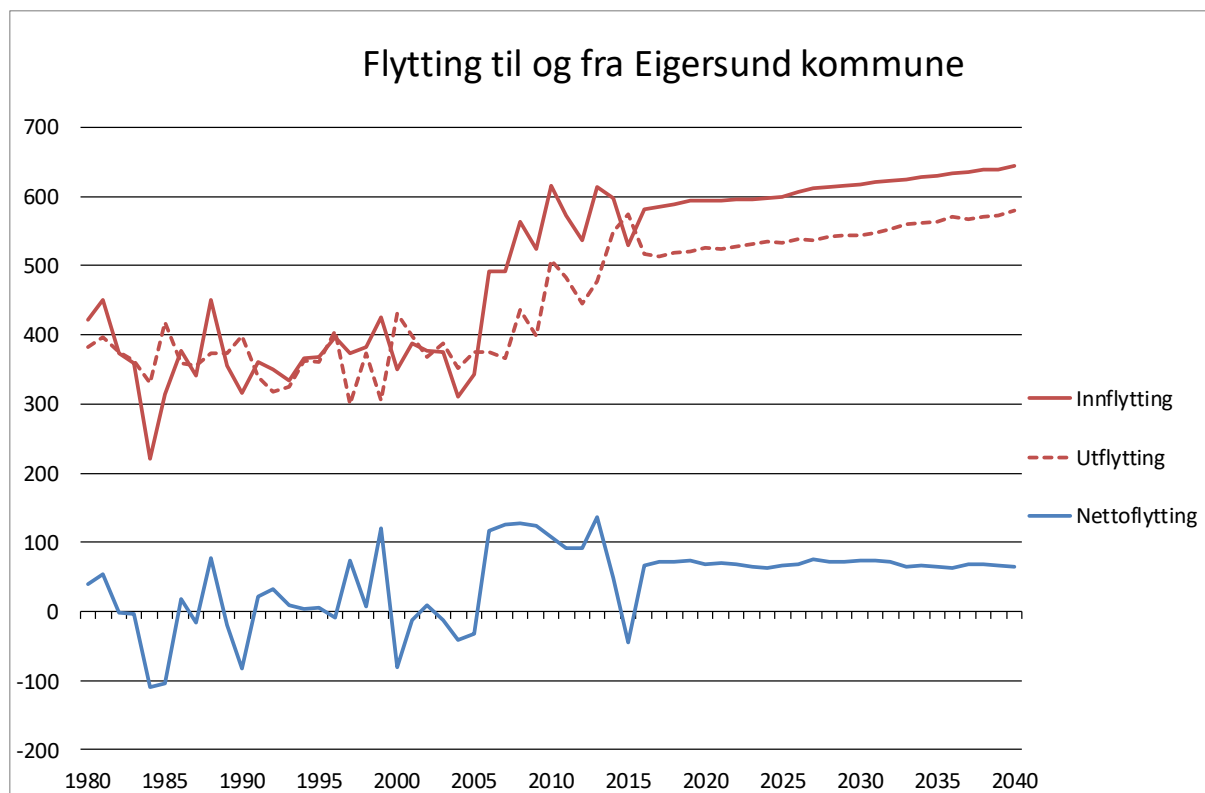

Både antall fødsler og antall døde per år varierer fra år til år, men fra 1980 har det i alle år vært flere fødsler enn dødsfall, som bidrar til en positiv utvikling i befolkningstallet. Differansen mellom de to (naturlig tilvekst) er vist med den blå kurven.

Prognoser for antall fødsler, antall dødsfall og naturlig tilvekst frem mot 2040 viser en forventet nedgang i naturlig tilvekst. I den nære framtida kan en forvente at fødselstallet kan holde seg på et litt høyt nivå om de seinere årenes fødselstall legges til grunn. Som følge av at antallet innbyggere i de øverste aldersklasser øker, vil antall dødsfall per år gradvis øke. Veksten i antall dødsfall er større enn veksten i antall fødsler, noe som fører til fall i naturlig tilvekst. For å holde befolkningsveksten oppe er en da avhengig av en vekst i netto innflytting til kommunen.

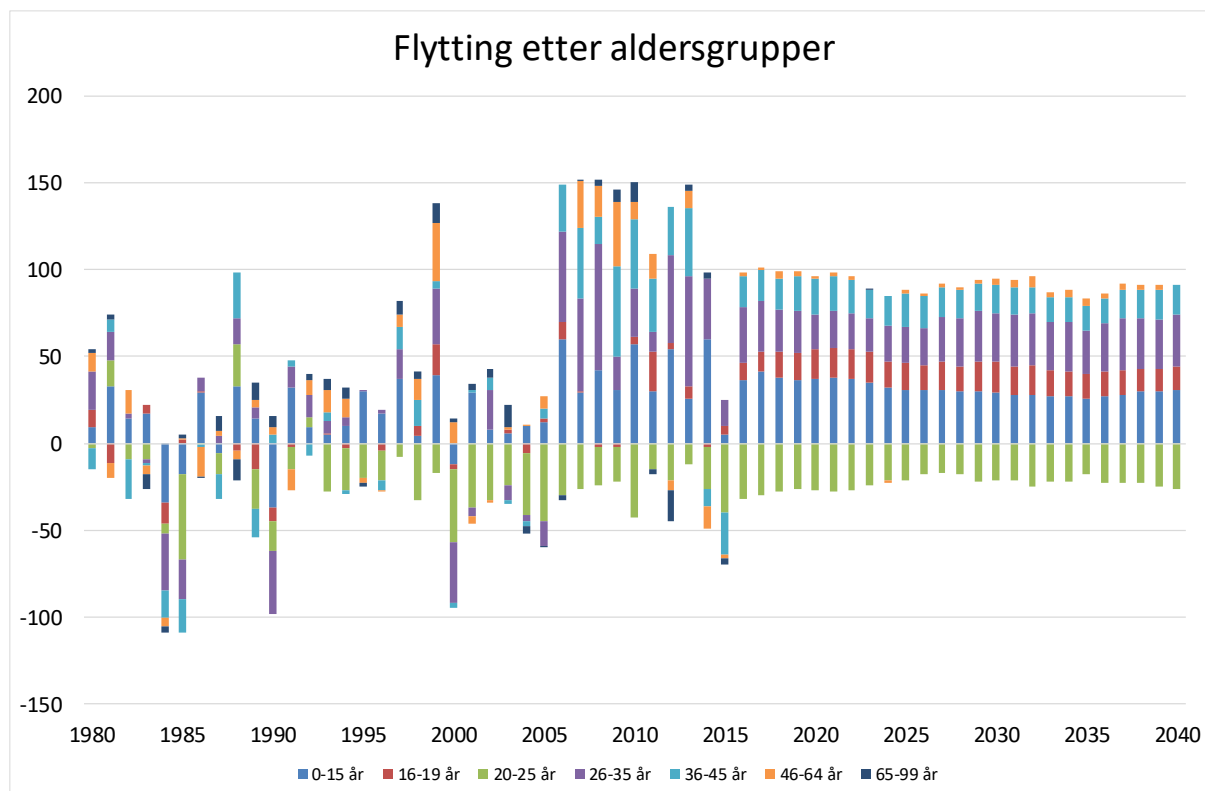
1.5 Flytting

Flytting omfatter både innenlands flytting og inn- og utvandring – flytting mellom kommunen og utlandet uavhengig av nasjonalitet.

I de nærmeste årene er det forutsatt betydelig boligbygging i Eigersund. Det vil føre til en vekst i antall innflyttere. Vi har antatt at netto innflytting særlig skyldes økning i innflytting og i mindre grad skyldes nedgang i utflytting.

Vi legger til grunn at innflyttingen i stor grad henger sammen med arbeidsmarkedet som kan svinge mye, mens utflyttingen har mer varierte årsaker og ikke er fullt så konjunkturavhengig. Dette forholdet kan være en utfordring.

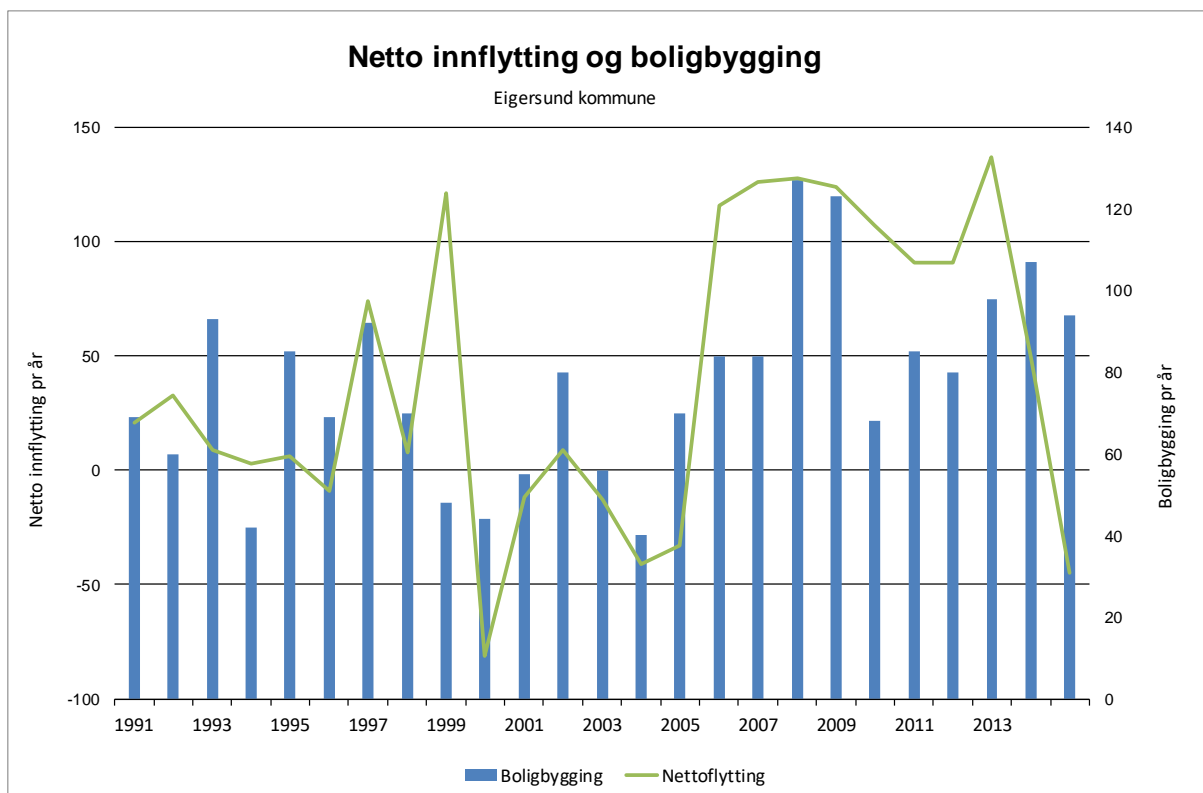

De grønne søylene under streken viser at det for aldersgruppen 20 til 25 år (nesten) alltid er flere som flytter ut enn det er innflyttere. Spesielt var det sterk negativ netto flytting i perioden 2000 til 2004, men i de senere årene har differansen mellom innflytting og utflytting for denne aldersgruppen avtatt. Samtidig har nettoutflyttingen for de øvrige aldersgrupper også økt, og har siden 1990 stort sett hatt en netto innflytting til Eigersund.

Er utviklingen i netto flytting etter aldersgrupper uavhengig av kjønn?

Dersom vi ser bort fra aldersgruppen 20 til 29 år, der det har vært en negativ netto flytting siden 1985, har det vært en større netto flytting til Eigersund for kvinner enn for menn frem til 2000. Etter 2000 har dette bildet endret seg, og netto innflytting er større for menn enn for kvinner.

En mulig forklaring på ulik utvikling i netto flytting for menn og kvinner kan være forskjeller i arbeidsmarkedet, der kvinner i større grad er ansatt i offentlig tjenesteyting mens menn i større grad jobber i konjunkturutsatt industri.

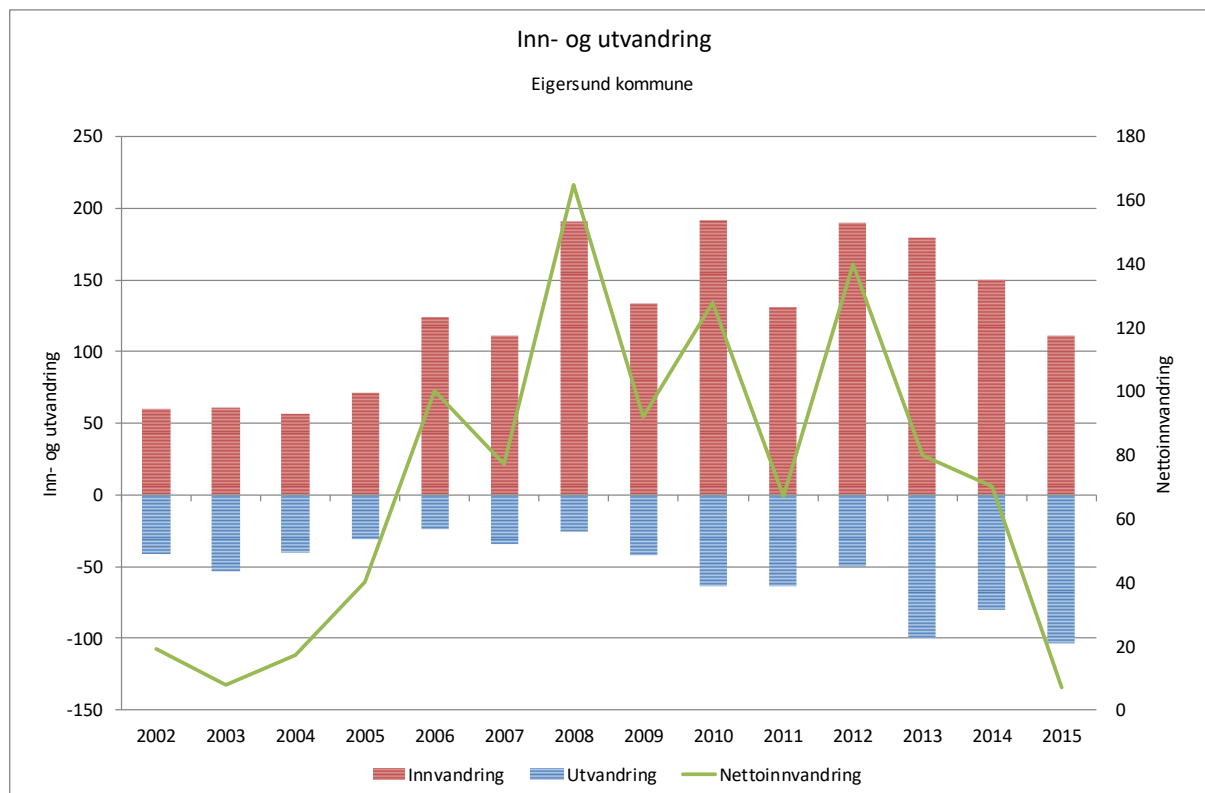
Det er god sammenheng mellom omfanget av boligbygging og netto innflytting særlig når vi ser på tendenser over flere år. Det innebærer at vi legger til grunn i prognosene at den betydelige veksten i boligbyggingen de nærmeste årene vil føre til økt innflytting som ikke bare består av økt innvandring av arbeidere som kun blir boende i landet i en begrenset tidsperiode.

Hvor flytter de og hvor kommer de fra?

- **Flytter særlig til:**
 Stavanger og Sandnes
 Hå, Klepp og Sokndal
 og det er like mange som flytter til Rogalandskommunene som til resten av landet

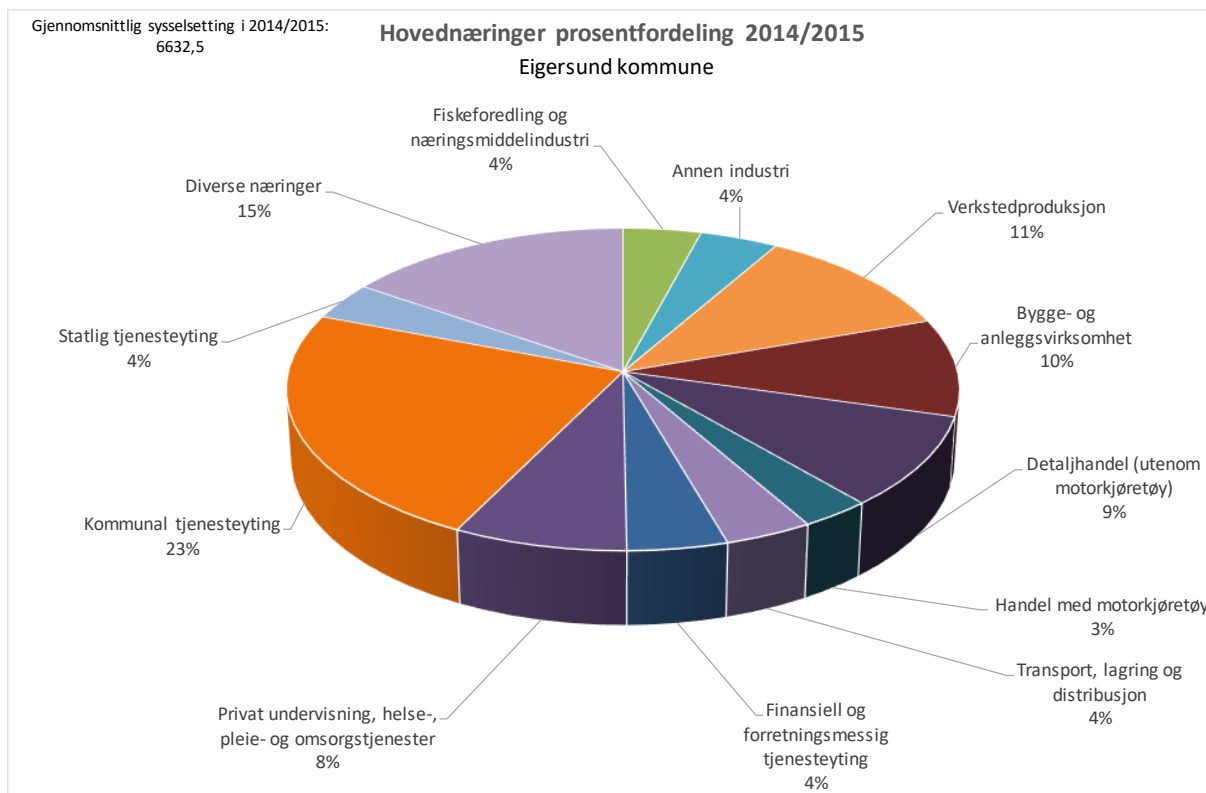
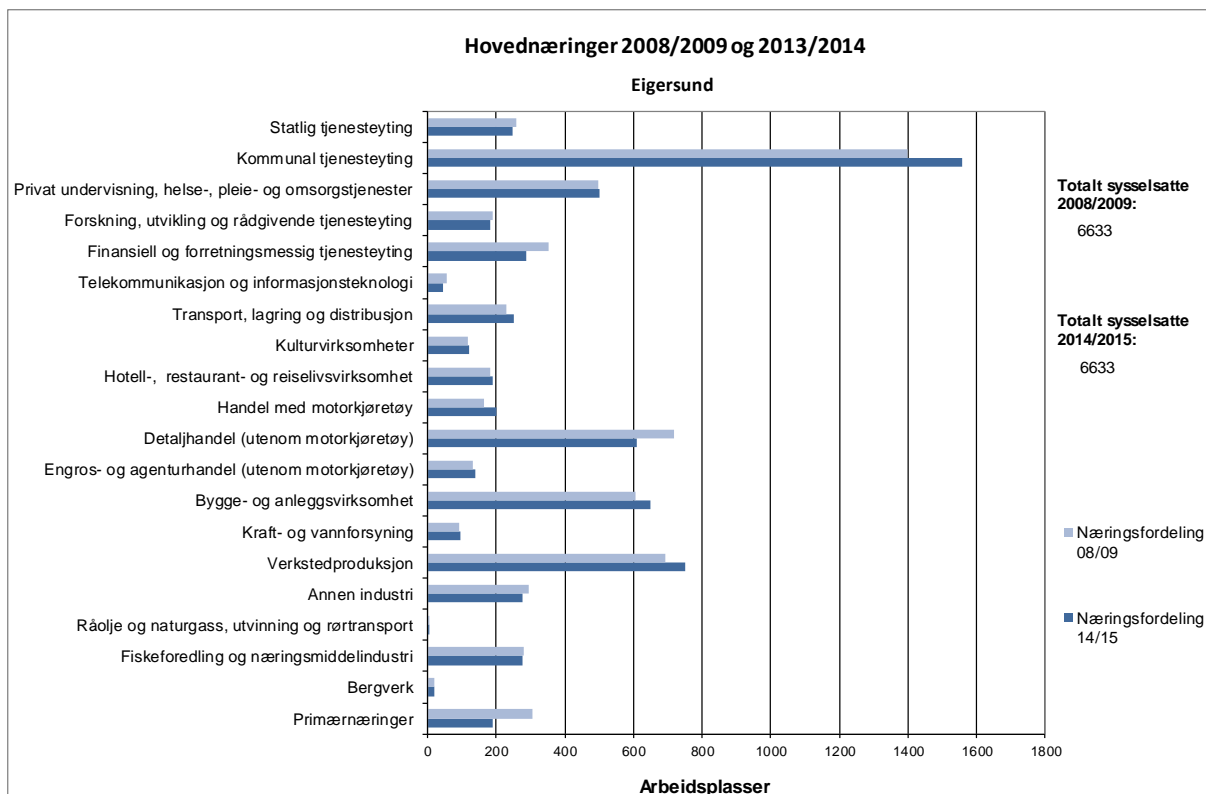
- **Flytter til Eigersund særlig fra:**
 Stavanger og Sandnes, men større spredning fra Rogalandskommunene enn utflyttingen
 Større andel flytter fra utenfor Rogaland enn innflyttingen (herunder også innvandring)

1.6 Inn- og utvandring

Innflytting fra utlandet (innvandring) har økt mye etter 2005, men både inn- og utvandring svinger. Innvandring fra Europa har vært på om lag 60% over flere år. Det er arbeidsinnvandring. Betyr det at store deler av den økte folkemengden i Eigersund den seinere tid er yngre menn fra (Øst-)Europa som kommer for å jobbe i industrien og i bygge- og anleggsnæringen og som reiser hjem når arbeidet avtar? Det kan se slik ut.

1.7 Næringsstruktur

Ser vi på sysselsettingen i Eigersund fordelt på ulike næringer (gjennomsnitt for årene 2014 og 2015), er det tydelig at industrien står sterkt i Eigersund. Vi vet også at i forbindelse med store ordre på Aker er det mange inpendlere som ikke registreres slik at det faktiske antallet kan tidvis være større.

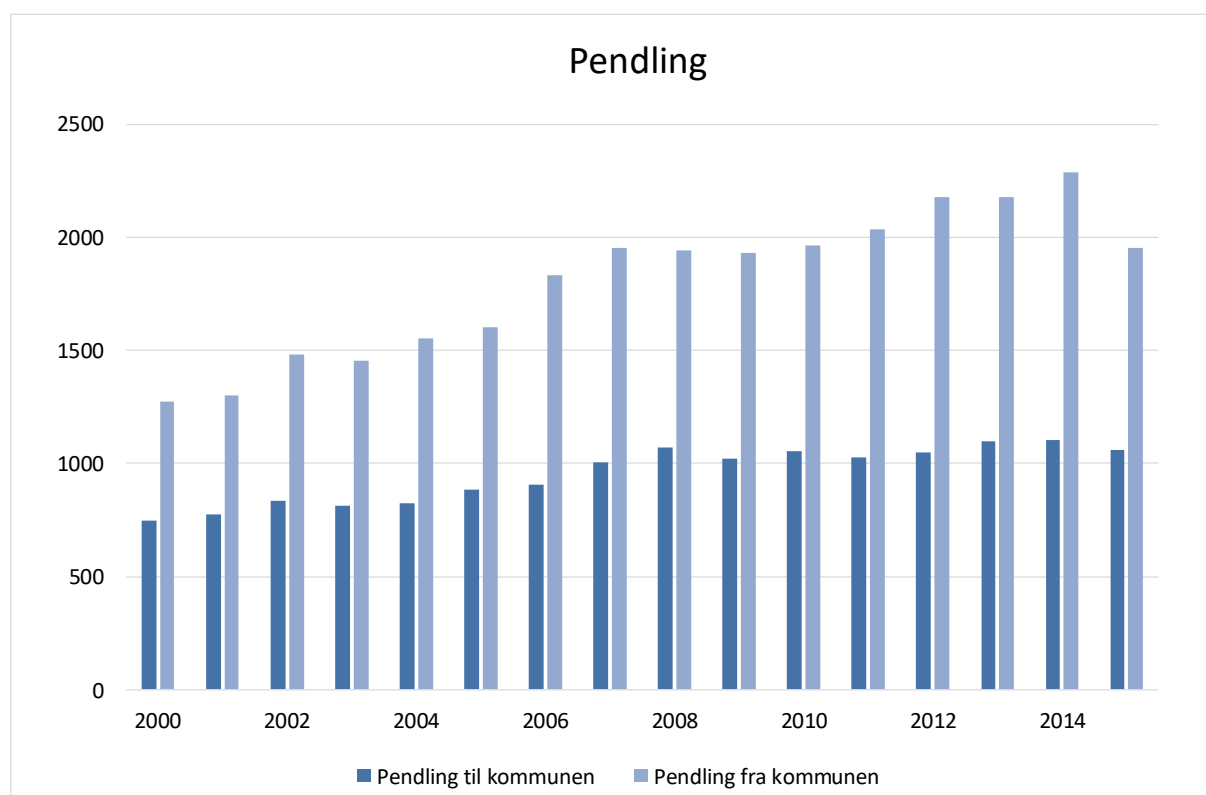
De største næringsgruppene målt i antall sysselsatte er kommunal tjenesteyting (23 %), bygge- og anleggsvirksomhet (10 %), verkstedproduksjon (11 %), detaljhandel utenom motorkjøretøy (19 %), og private undervisnings-, helse-, pleie-, og omsorgstjenester (8 %).

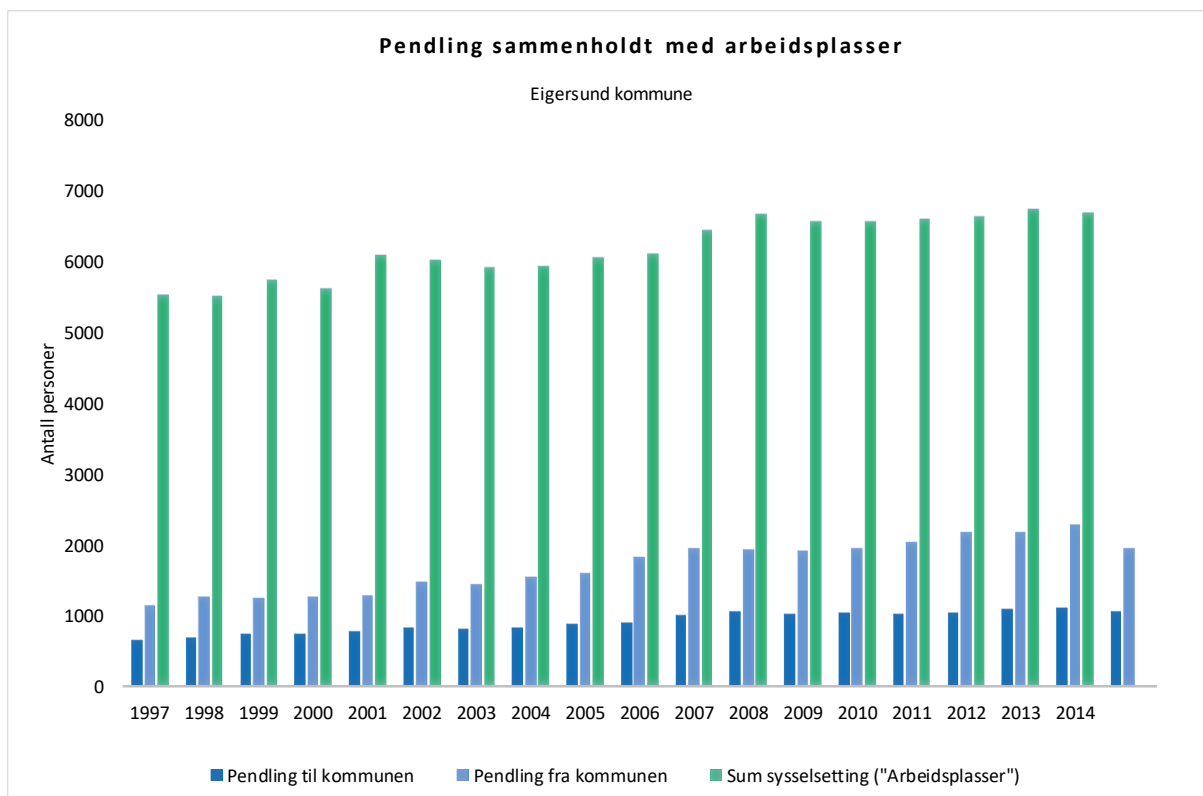
Omlegging av statistikken fra 2007 til 2008 gjør at det ikke er mulig å dra direkte sammenligninger over hele perioden.

De største endringene fra 2008/2009 til 2011/2012 er en økning i kommunal tjenesteyting og private undervisnings-, pleie-, omsorgs- og helsetjenester, og en nedgang i sysselsettingen i primærnæringene og detaljhandel (utenom motorkjøretøy).

1.8 Pendling

Pendling viser at personer bor i en annen kommune en arbeidsplassen (arbeidsgiver) er registrert. Skoleelever er ikke med i grunnlaget.

Det er betydelig netto utpendling fra Eigersund, men i årene 2006 til 2010 holdt utpendlingen seg stabil mens innpendlingen avtok litt. Fra 2009 har igjen utpendlingen økt, men avtok kraftig fra 2014 til 2015.

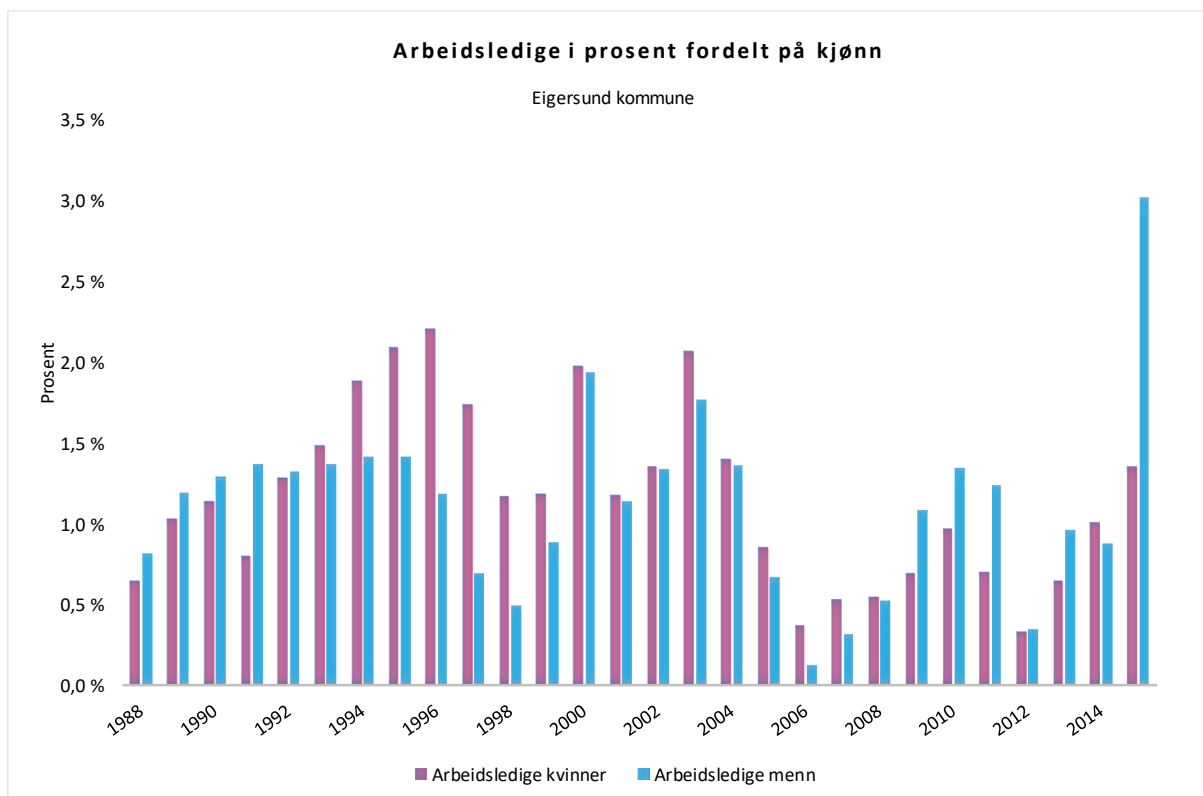
Det er relativt liten innpendling til Eigersund sammenlignet med antall arbeidsplasser i Eigersund. De seinere årene har utpendlingen økt mens antall arbeidsplasser i kommunen har vært mer stabil eller har gått litt ned.

Det er flest pendlere til Eigersund fra kommunene Sokndal, Bjerkreim, Hå og Stavanger til Eigersund (i absolutte tall), og flest pendlere fra Eigersund til Stavanger, Sandnes, Bjerkreim, Hå og Sola (i absolutte tall).

Det er lite pendling mellom Eigersund og Vest-Agder-kommunene, og betydelig mer utpendling til resten av landet enn innpendling fra resten av landet.

1.9 Arbeidsledighet

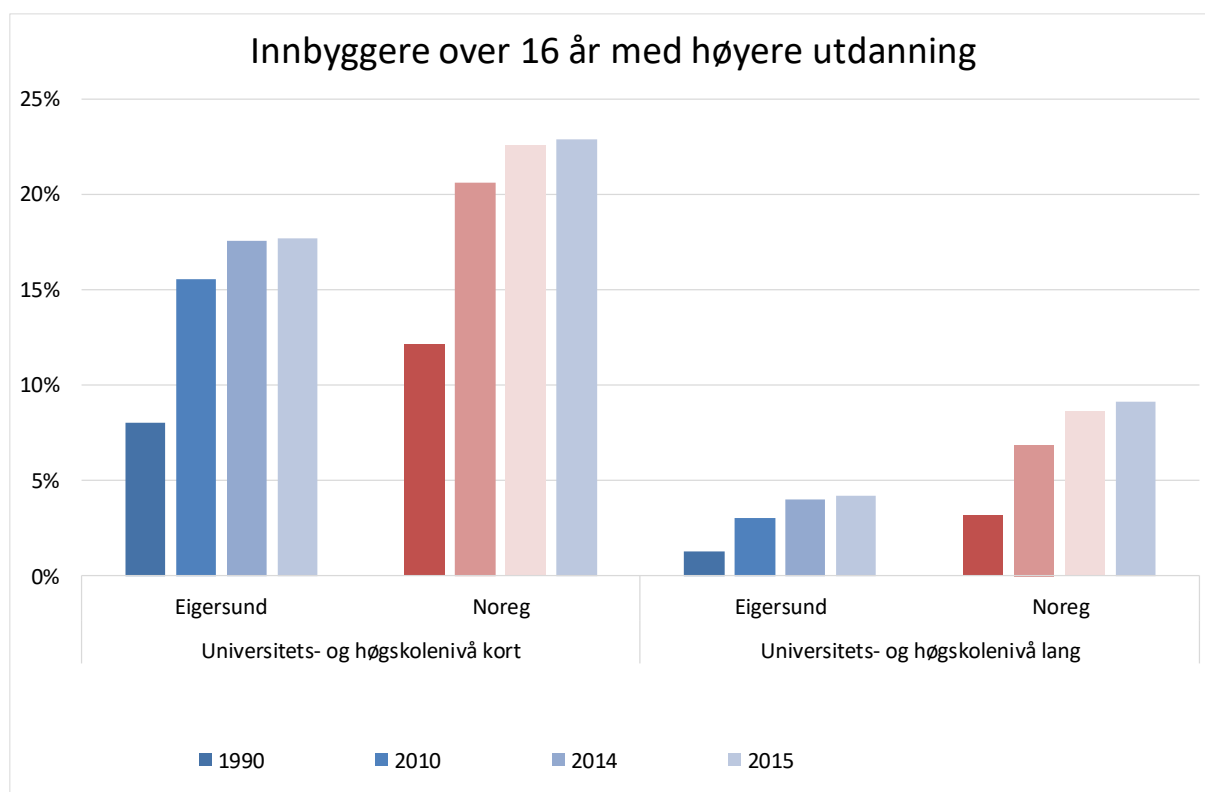
Det er kjent sak at arbeidsledigheten har økt kraftig de siste par årene:

Større utslag og svingninger for menn enn for kvinner tyder på at menn i større grad jobber i konjunkturutsatte næringer som industri og bygge- og anleggsvirksomhet. Kvinner er oftere i offentlig sektor som er mindre påvirket av svingninger i økonomien. I 2015 er arbeidsledigheten rekordhøy.

1.10 Utdanningsnivå

Det er ulike måter å måle befolkningens utdanningsnivå. Mest vanlig er å se på andelen med kort eller lang høyskole- eller universitetsutdanning. Landsgjennomsnittet trekkes opp av befolkningen i de større byene – særlig de med universitet.

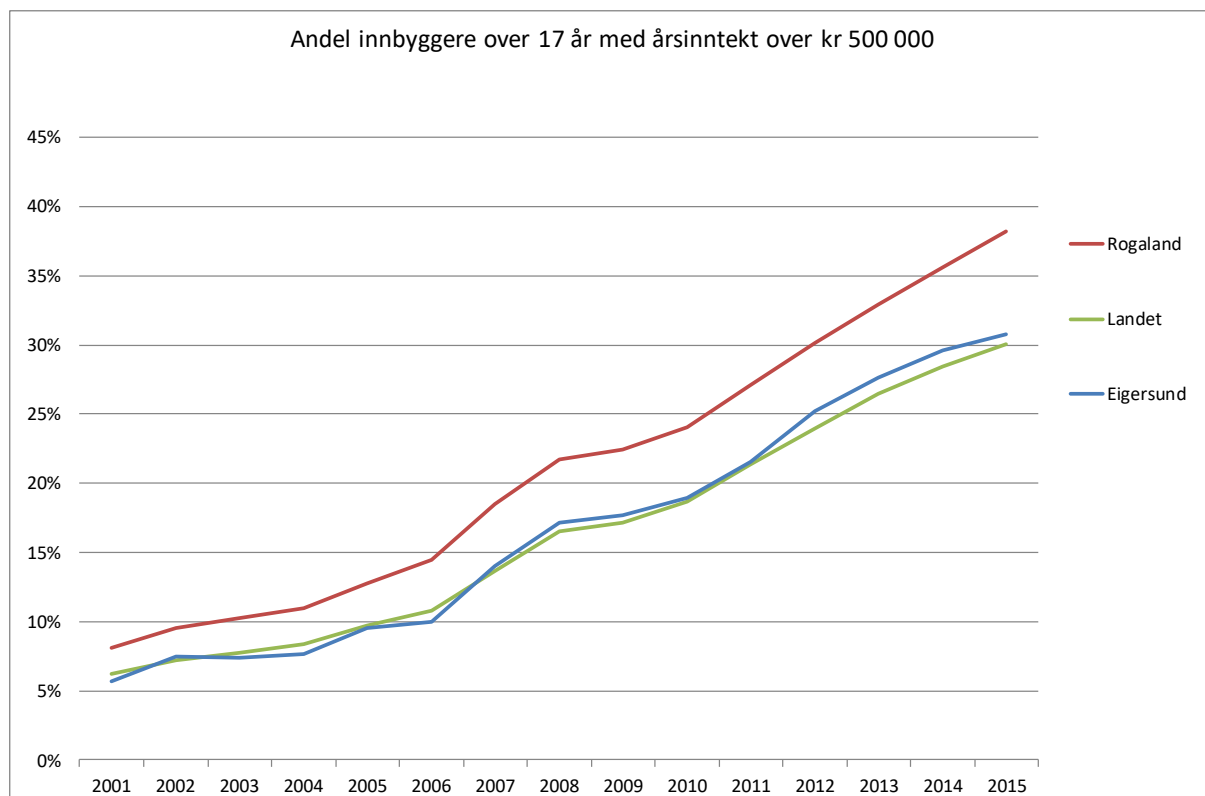

Når det gjelder andelen lang høyere utdanning (høyskole- eller universitetsutdanning på mer enn fire år) har Eigersund noe under halvparten av landsgjennomsnitt. Dette er vanlig for kommuner som ikke regnes som en del av en storbyregion.

Når det gjelder andelen kort høyere utdanning (høyskole- eller universitetsutdanning til og med fire år) har Eigersund 18 % mens for landet som helhet er andelen 23 %. Dette er «normalt» for en middels stor by.

1.11 Inntektsnivå

Inntektsnivået kan måles ved andelen som har mer enn 500 000 i årsinntekt og sammenholde med fylket og landet.

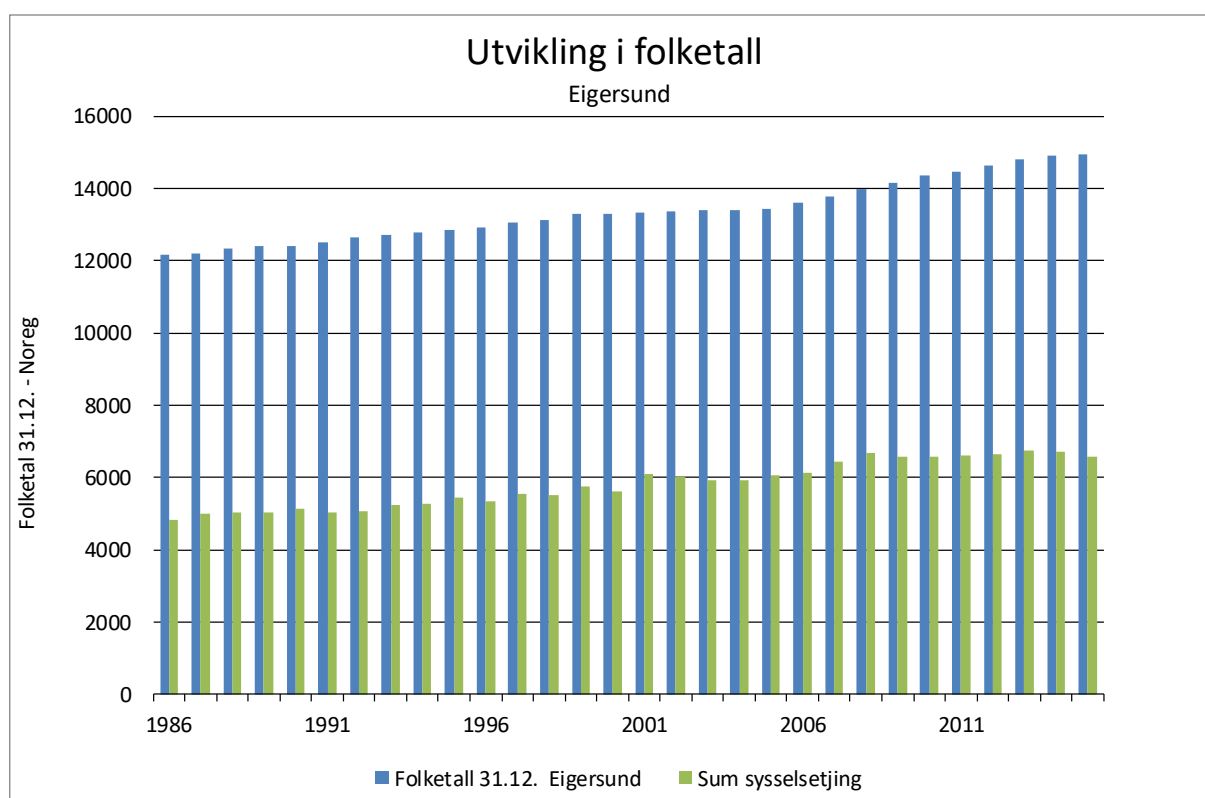

Figuren vises uten at det er korrigert for inflasjon. Det er derfor viktig kun å holde seg til andeler sammenlignet med andre regioner eller gjennomsnitt.

Inntektsnivået i Eigersund er noe under gjennomsnitt for Rogaland, men Eigersund har minsket gapet noe. Andelen innbyggere med en årsinntekt over 500.000 kr i Eigersund er nokså lik landsgjennomsnittet. I de siste par årene har utviklingen i Eigersund vært noe svakere enn for landsgjennomsnitt.

2 PREMISSE FOR BEFOLKNINGSFRAMSKRIVNINGENE

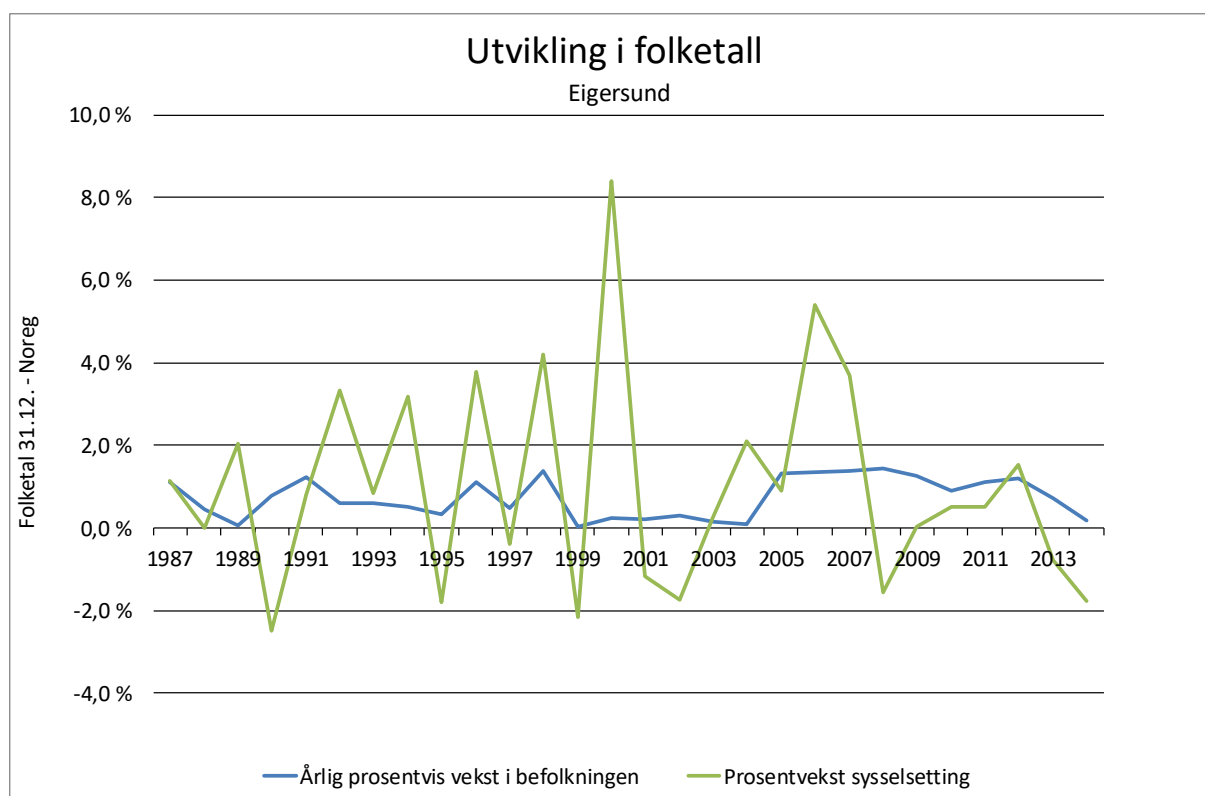
Befolkningsprognose for Eigersund må være mest mulig realistisk og bygge på sammenhenger en har sett i den nære fortida. Viktige drivkrefter for befolkningsutviklingen i Eigersund er sysselsetningsutviklingen i Eigersund og på Nord-Jæren siden pendling nordover er vanlig.

Figur 1 Utvikling i folketall og sysselsetting 1986 til 2015

Figuren viser folketallet i Eigersund ved utgangen av det enkelte år sammenholdt med sysselsettingen.

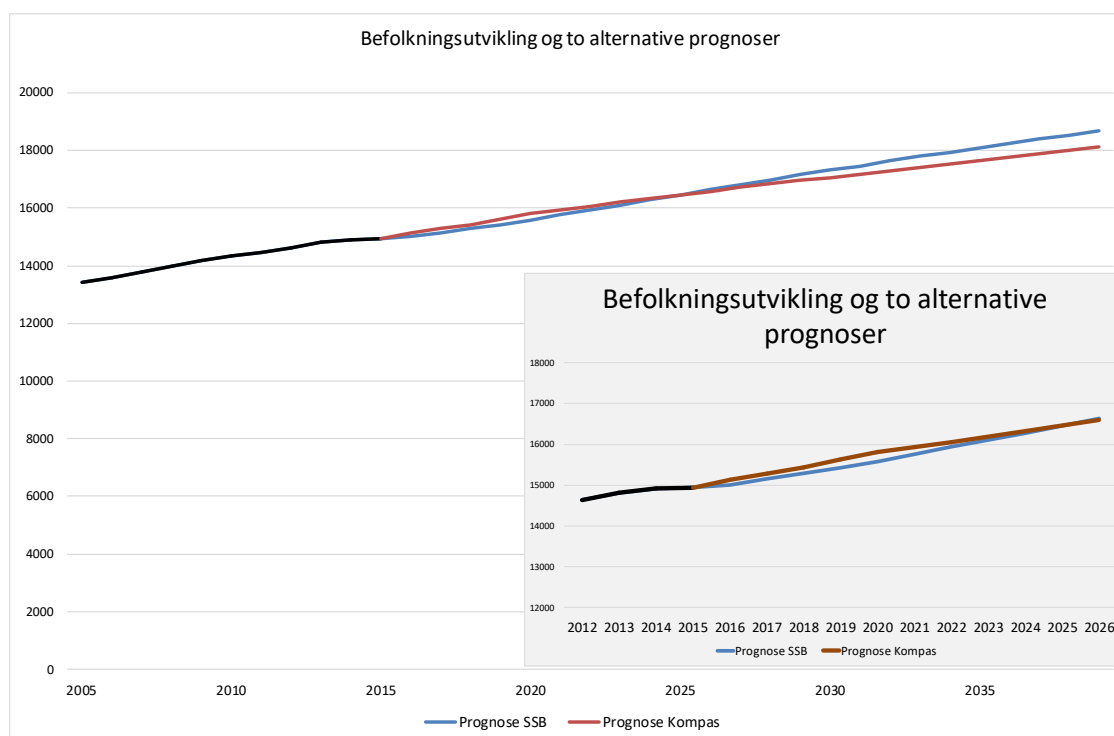
I det siste har det vært folketilvekst uten tilsvarende sysselsettingsvekst.

Figur 2 Årlig prosentvis vekst i folketall og sysselsetting i Eigersund

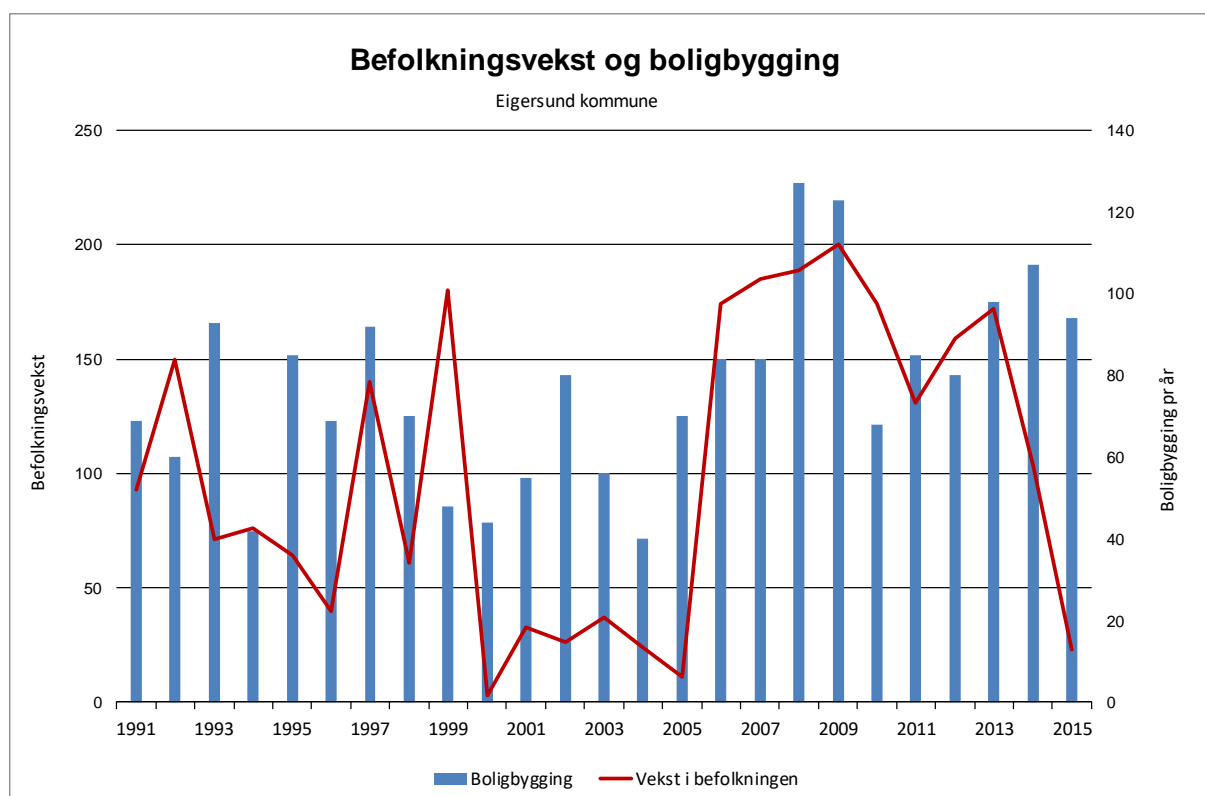
Folketallsutviklingen i Eigersund henger sammen med utviklingen i sysselsettingen. Deler av næringslivet i Eigersund er sterkt utsatt for konjunktorendringer. Fra slutten av 2014 har sysselsettingen (=antall «arbeidsplasser») falt. Samtidig faller befolkningsveksten til et minimum.

SSBs framskrivning alternativ 4M («Middels») (2016) har en lav vekst de første årene fordi de siste årene har hatt lav vekst og til dels nedgang i folketallet.

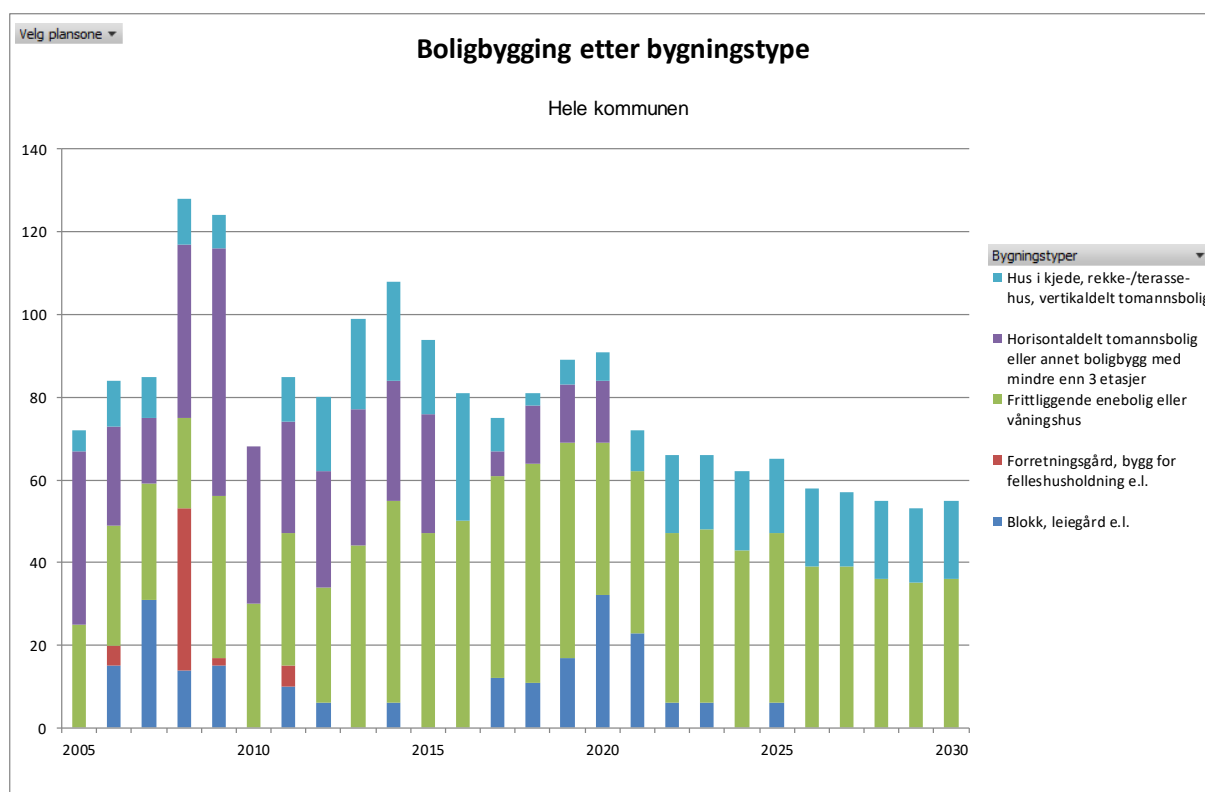
Figur 3 Befolkningsprognose for Eigersund, SSBs 4M og kommunenes egen ved hjelp av Kompas-modellen

Foreliggende prognose – Kompas-prognosen – er utarbeidet på bakgrunn av Eigersund kommunes forventede boligbyggeprogram. Den sikter mot høyere befolkningsvekst enn SSBs prognose for de nærmeste årene, men mot 2040 ligger den noe under SSBs prognose. Med de siste årenes lave vekst i sysselsetting og folketall kan en stille spørsmål ved realismen i boligbyggeprogrammet – om det er behov for å bygge så mange boliger.

Figur 4 Årlig befolkningsvekst i Eigersund sammenholdt med årlig boligbygging

Fra 1991 til 2015 har årlig befolkningsvekst svingt fra nær null til opp mot 200 personer pr år. I perioder med høy boligbygging har det vært høy befolkningsvekst.

Figur 5 Boligbygging i årene 2005 til 2016 og prognose for 2016 til 2030 fordelt på boligtype

Kommunenes boligbyggeprogram er de nærmeste årene på vel 70 boliger per år for å stige til 90 per år i 2020.

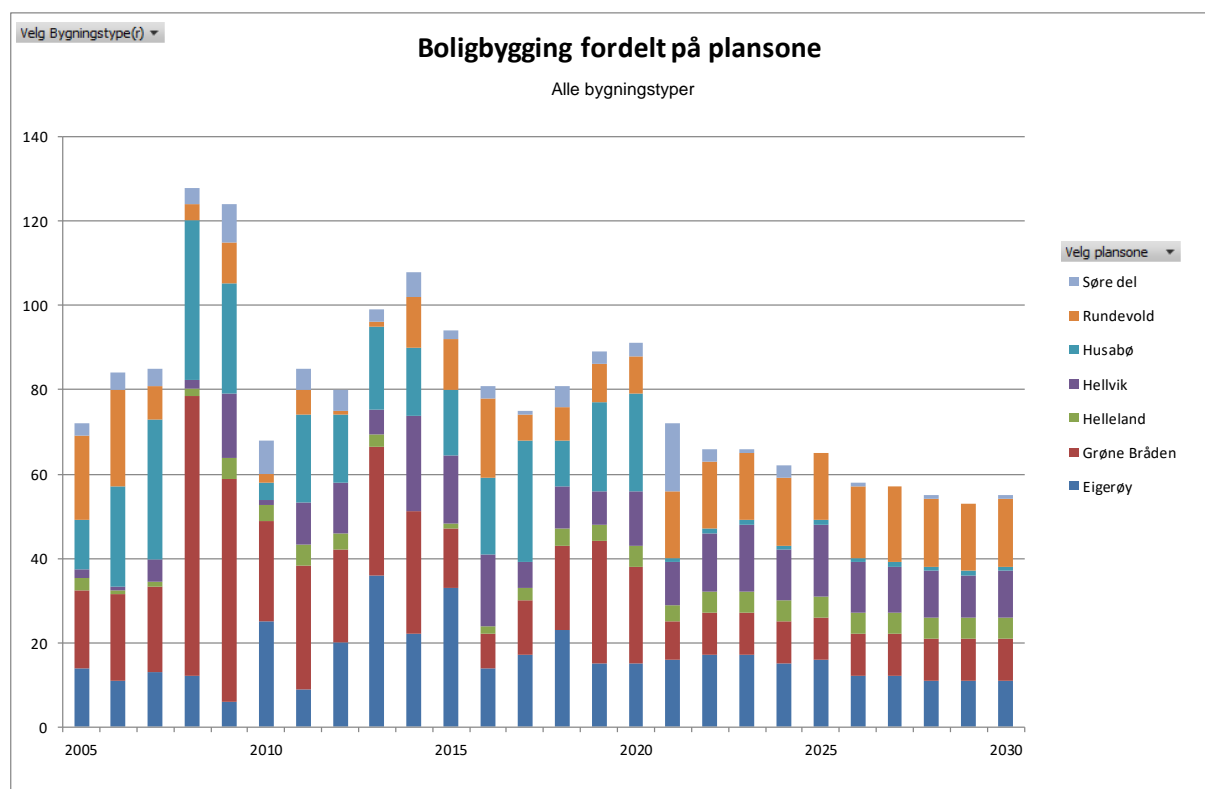
Sammenhold med siste 10-årsperioden vil dette nivået på boligbyggingen muliggjøre en befolkningsvekst på opp mot 150 til 190 personer per år.

SSBs prognose betyr en årlig vekst de første årene på 130 til 140 personer. Kompasprognosen betyr 150 – 200 personer mer per år i Eigersund. I de siste årene har folkeveksten falt fra 175 i 2006 til 26 2015. i 2016 har folketallet i Eigersund falt med nær 50 personer. Årsaken til befolkningsnedgangen er særlig økt innenlandsk utflytting.

3 NOEN RESULTATER FRA KOMPAS-PROGNOSENE

Boligbygging er viktigste premiss for nivået på befolkningsutviklingen. Antall døde per år bygger på SSBs fylkesvise aldersspesifikke dødsrater, antall fødte er en konsekvens av antall kvinner i «de rette aldersgrupper». Jo høyere aldersgrupper en studerer, jo sikrere er prognosene.

Resultatene fra modellberegningene oversendes separat som excelfil slik at kommunens fagansvarlig kan presentere ønsket diagram med ønsket plansone(r), ønsket aldersgruppe osv. Her følger kun noen få resultater på kommunenivå. Alle de følgende diagrammer kan lages ved hjelp av nevnte excelfil. Også andre kombinasjoner av soner eller aldersgrupper kan lages.

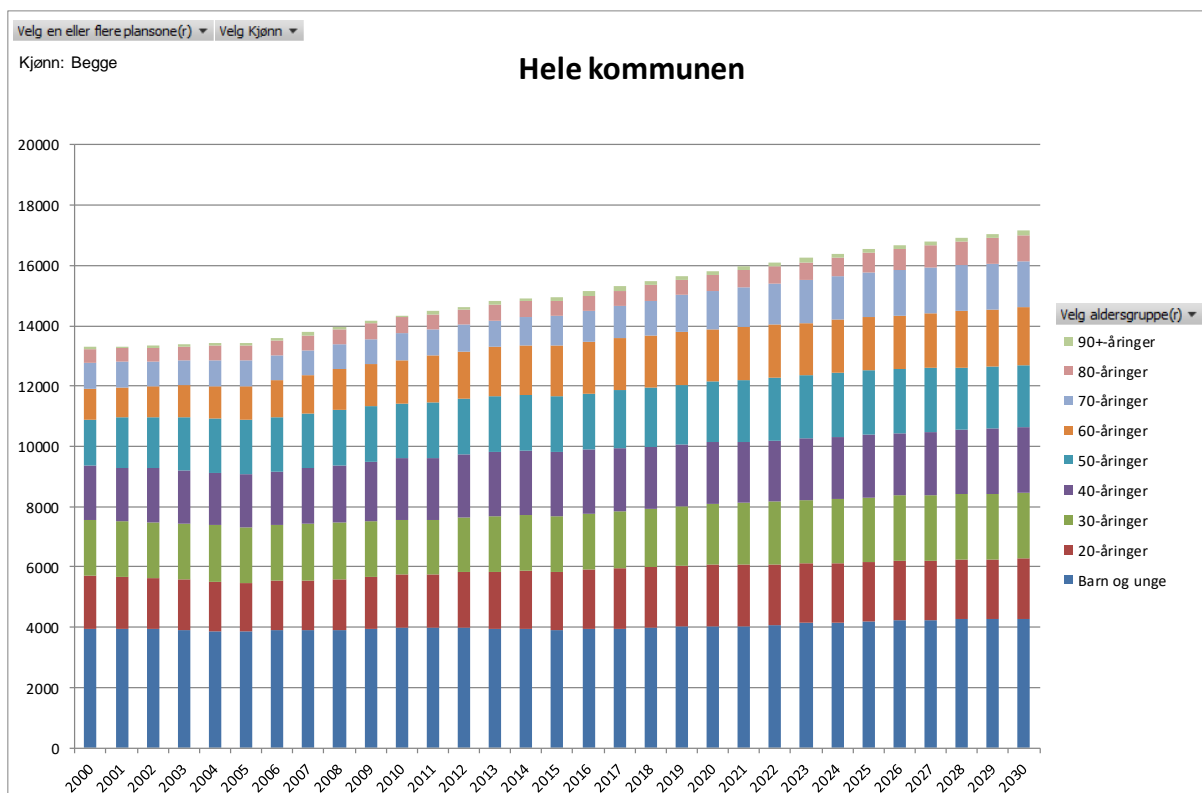
Figur 6 Boligbygging i Eigersund fra 2005 til 2016 og program for 2017 til 2030 fordelt på skolesoner

Det legges til grunn et relativt høyt boligbyggeprogram fram til 2020, deretter faller det år for år til ca 55 boliger per år mot 2030.

Som påpekt foran er boligbyggeprogrammet de nærmeste årene noe høyt.

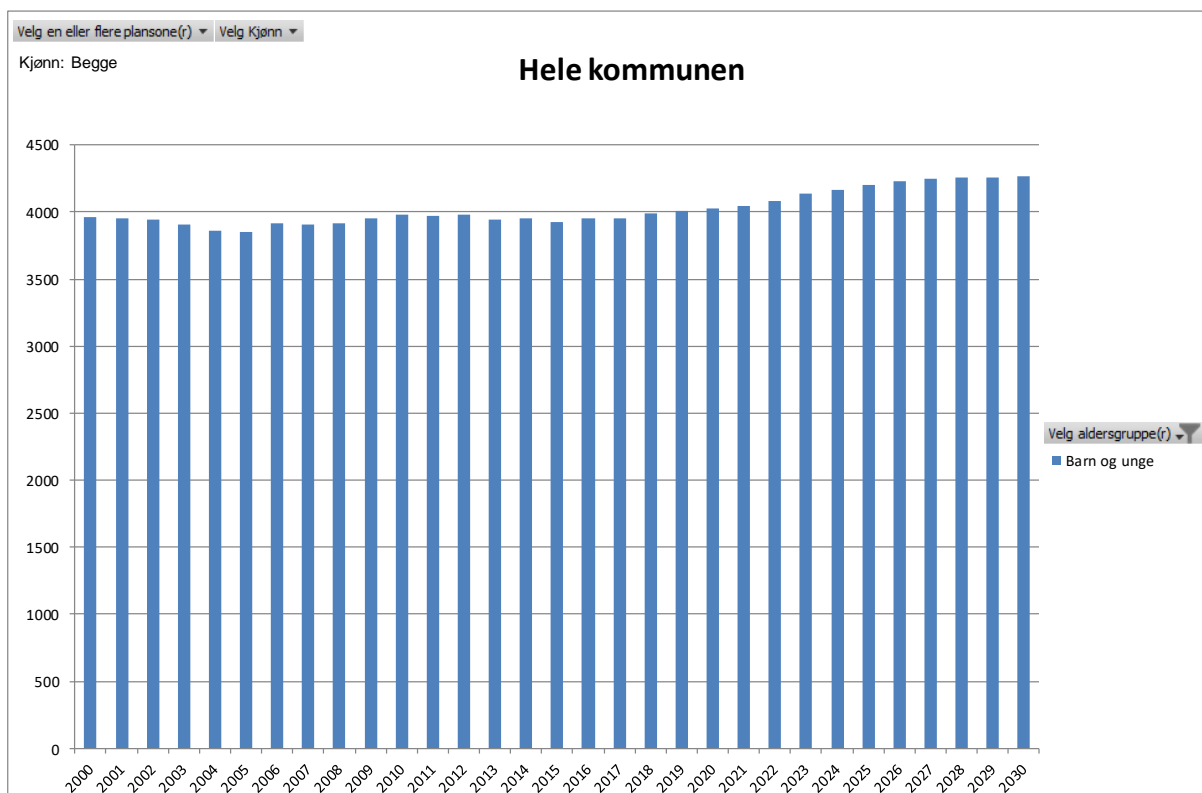
3.1 Befolkningsutviklingen

Befolkningsutviklingen som følge av boligbyggeprogrammet vises samlet og for den enkelte plansone.

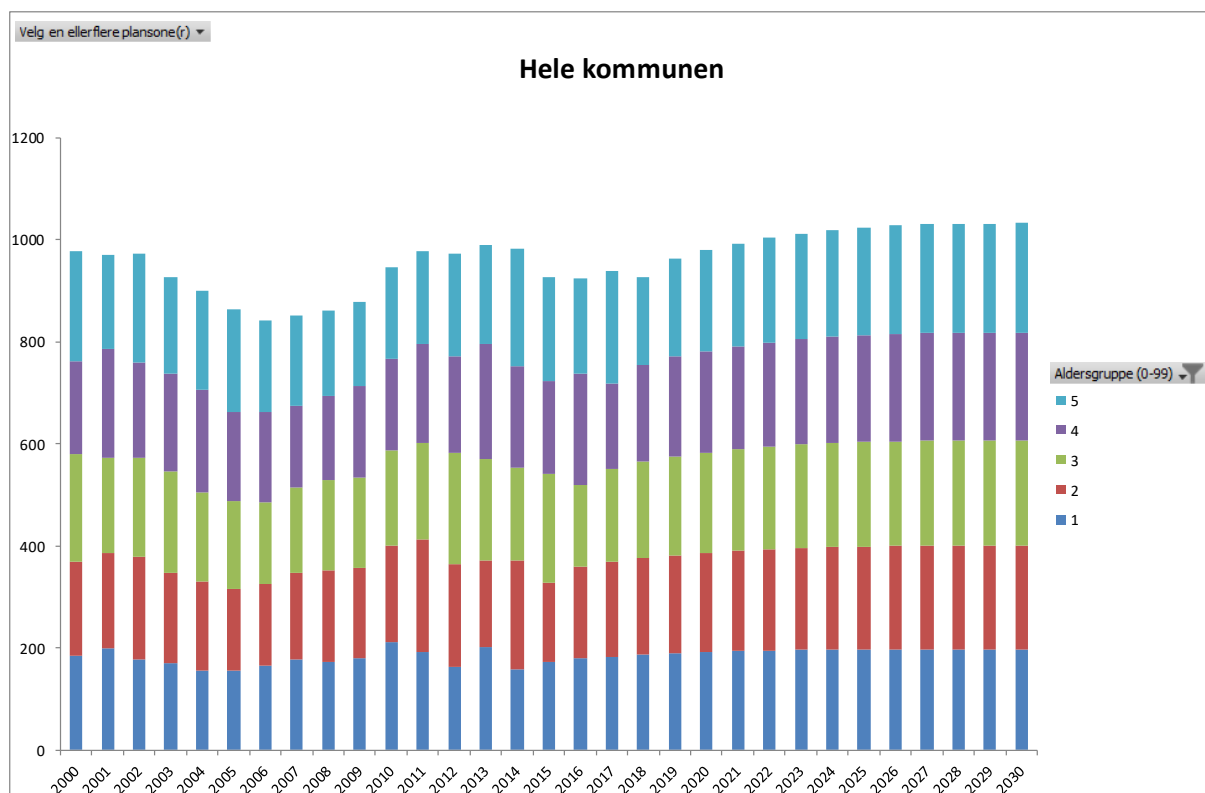
Figur 7 Befolkningsutvikling for hele kommunen fordelt på 10-årsgrupper

Samlet befolkningsvekst fra ca 15000 i dag til 17100 i 2030.

Figur 8 Befolkningsutvikling for hele kommunen for barn og unge (under 20 år)

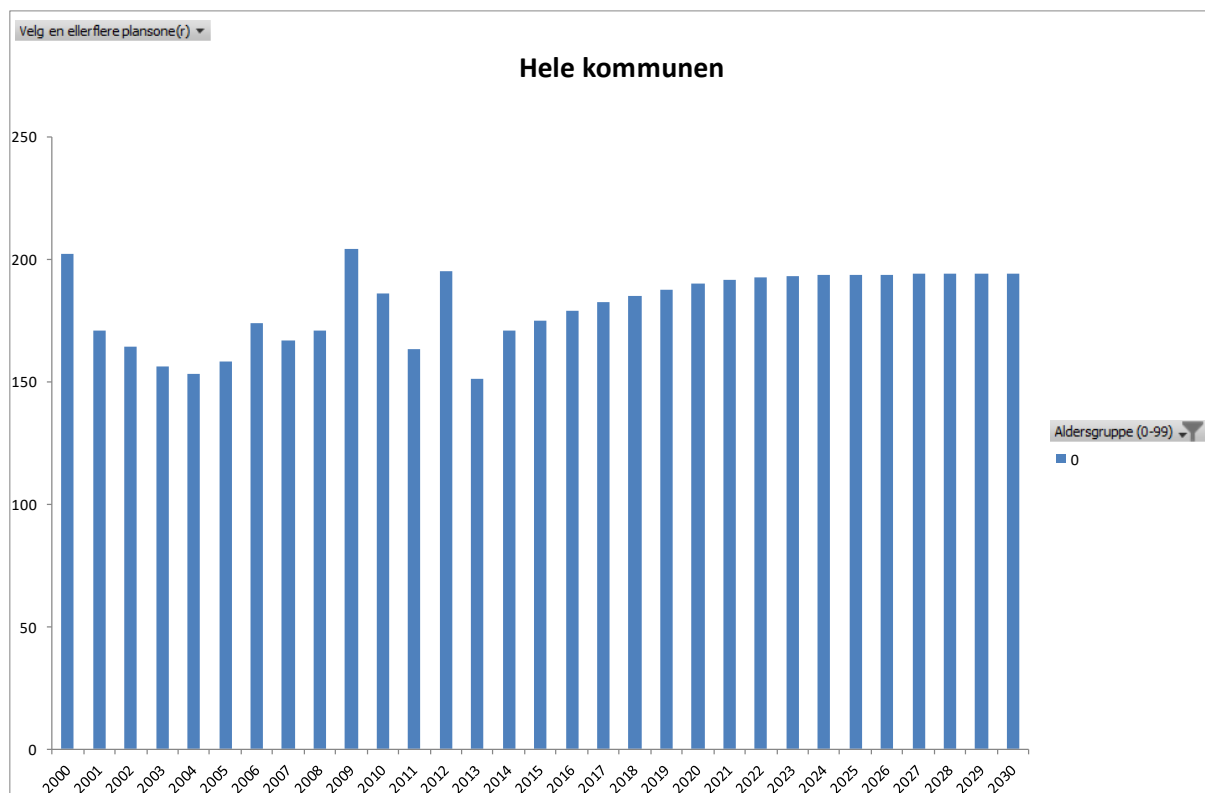
Antall barn og unge (under 20 år) har «stått stille» noen år, men forventes å øke igjen fra 2017. I 2030 vil det etter dette være 4300 innbyggere under 20 år i Eigersund.

Figur 9 Befolkningsutvikling for hele kommunen fordelt for barnehagebarn (1 – 5 år)

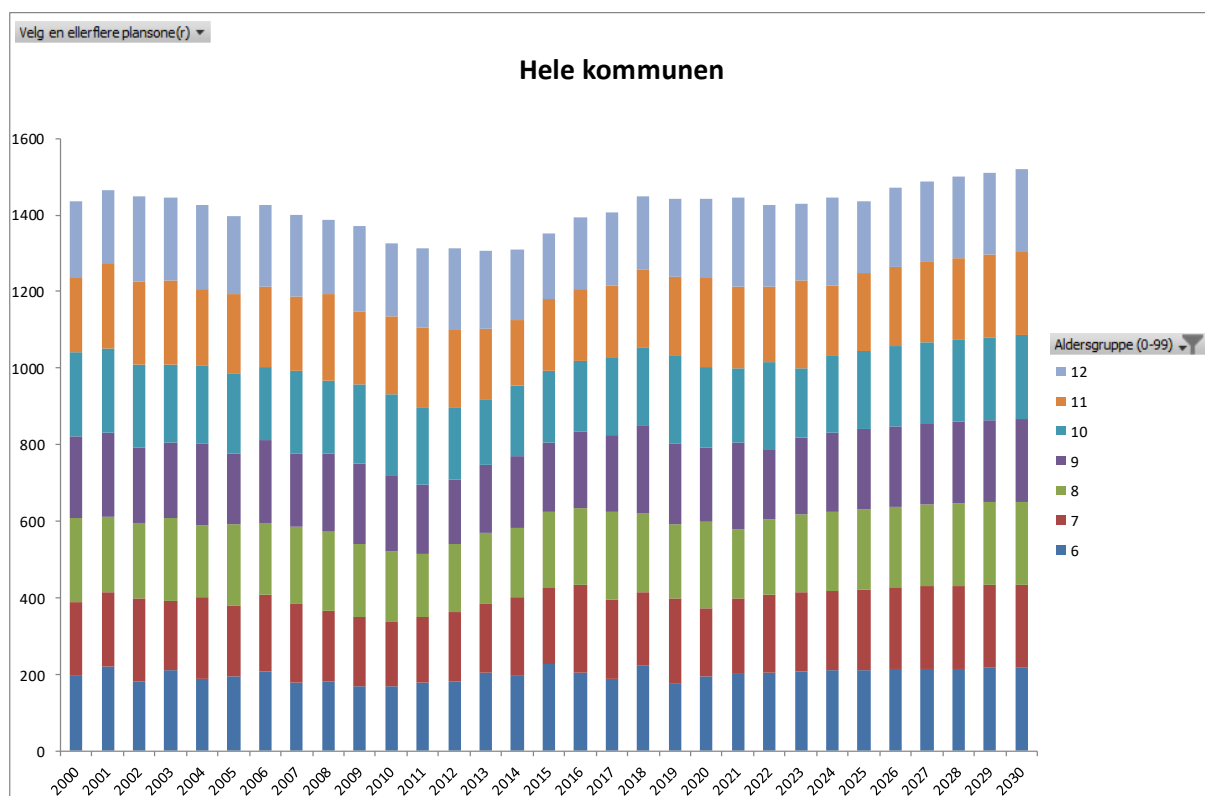
Antall barnehagebarn nådde en foreløpig topp i 2013 og vil være på et noe lavere nivå fram til 2018 for igjen å vokse.

Det har sammenheng med antall fødsler:

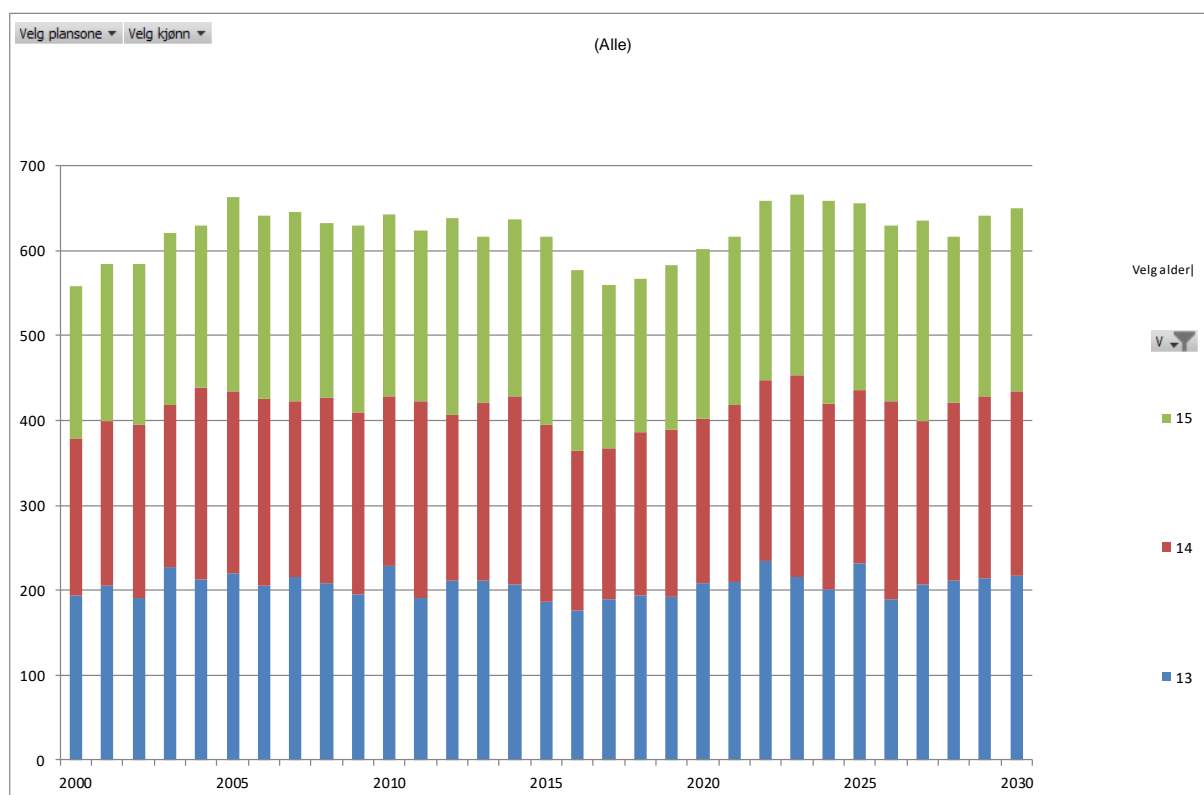
Figur 10 Antall fødte i Eigersund 2006 til 2015 og forventning for 2016 til 2030

Antall fødte har svingt mellom 150 i 2013 og 210 i 2009. Det forventes svak økning i antall fødte i første del av planperioden, men fra 2025 vil antall fødte være stabilt.

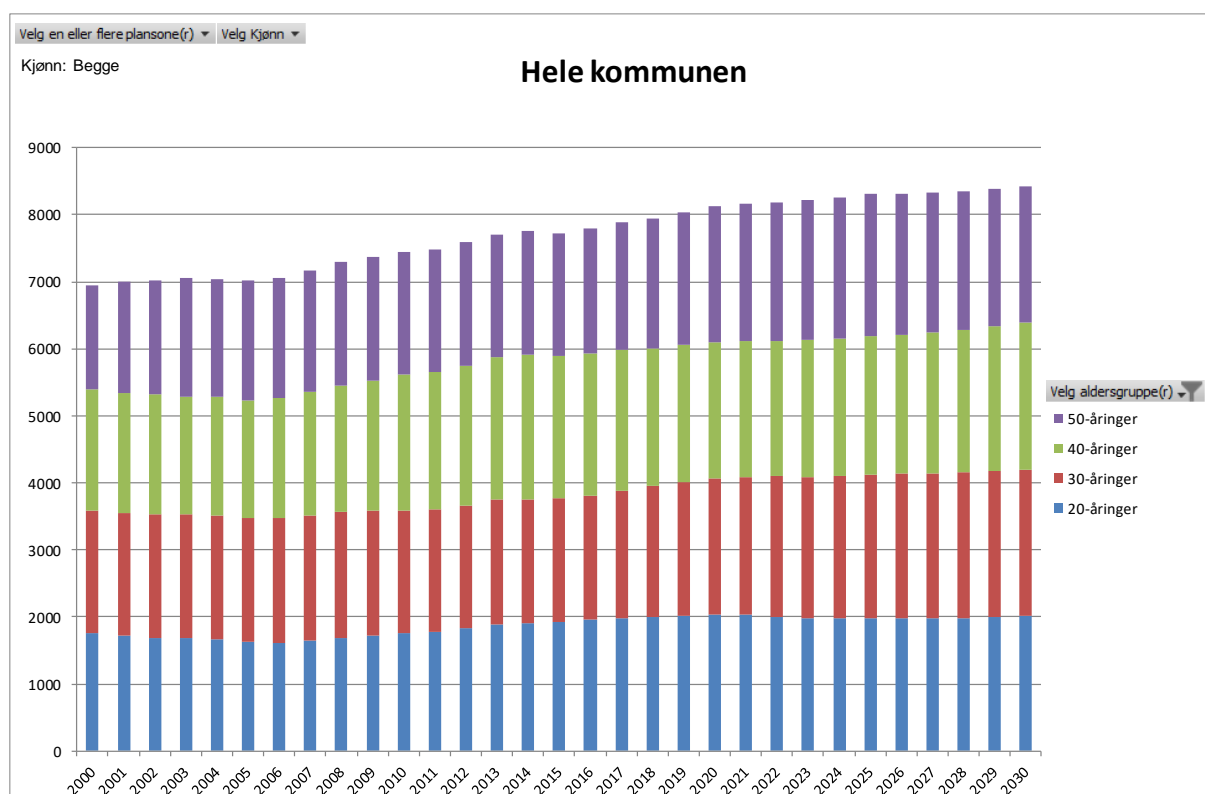
Figur 11 Befolkningsutvikling for hele kommunen for barneskolebarn

Antall barneskolebarn sank fra 2006 til 2013, men vil øke igjen til et høyere nivå enn tidligere fra 2017 – 2018. mot slutten av planperioden vil antall barneskolebarn øke svakt igjen.

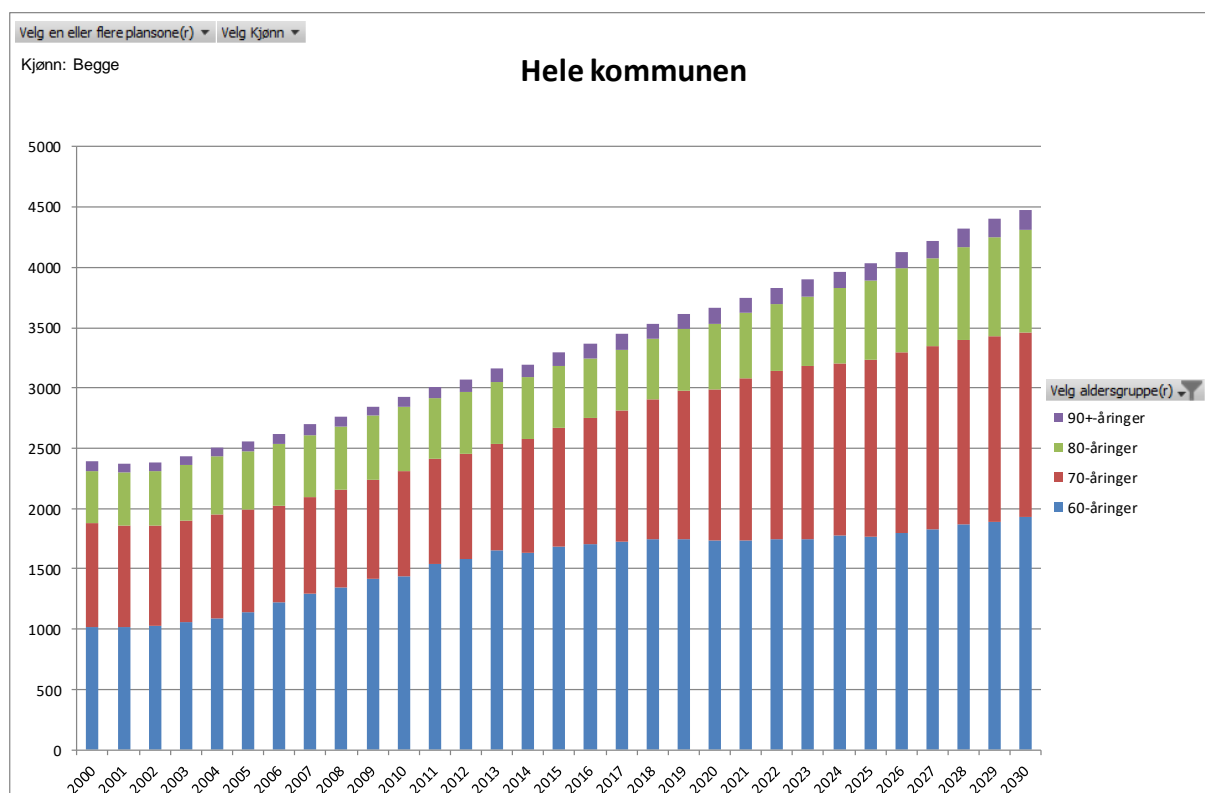
Figur 12 Befolkningsutvikling for hele kommunen for ungdomsskolebarn

Antall ungdomsskoleelever var høyt i 2005, men har sunket siden og kan forventes å synke til o g med 2017. Først mot 2021 – 2022 vil en igjen ha samme antall elever som for 10 år siden.

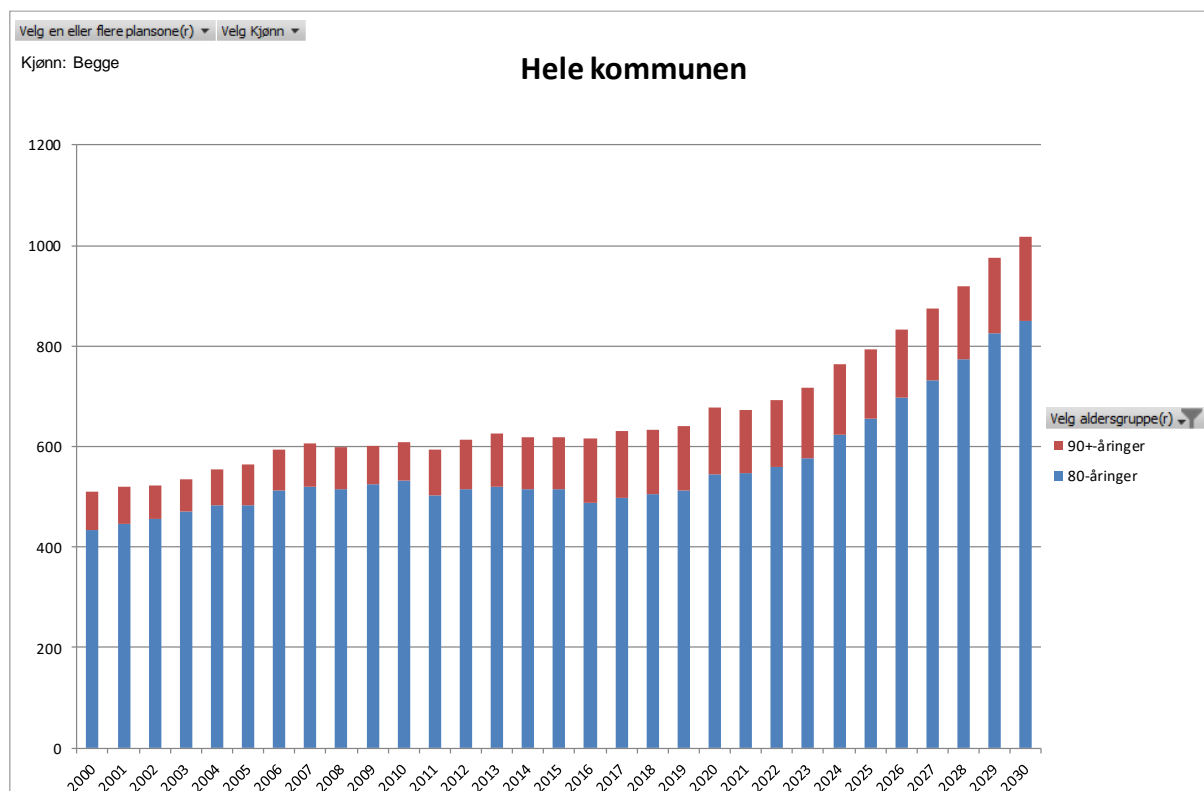
Figur 13 Utvikling antall voksne i de vanligste yrkesaktive 10-årsgrupper.

Antall voksne (20 – 59) har økt hele tiden bortsett fra i 2015 da det var en svak nedgang.

Figur 14 Utvikling i antall eldre i Eigersund – antall 60 år eller mer

Det vil bli en betydelig vekst i antall eldre over 60 år. Fra vel 2500 i 2005 til 3400 i dag og til nær 4500 i 2031 eller 2032.

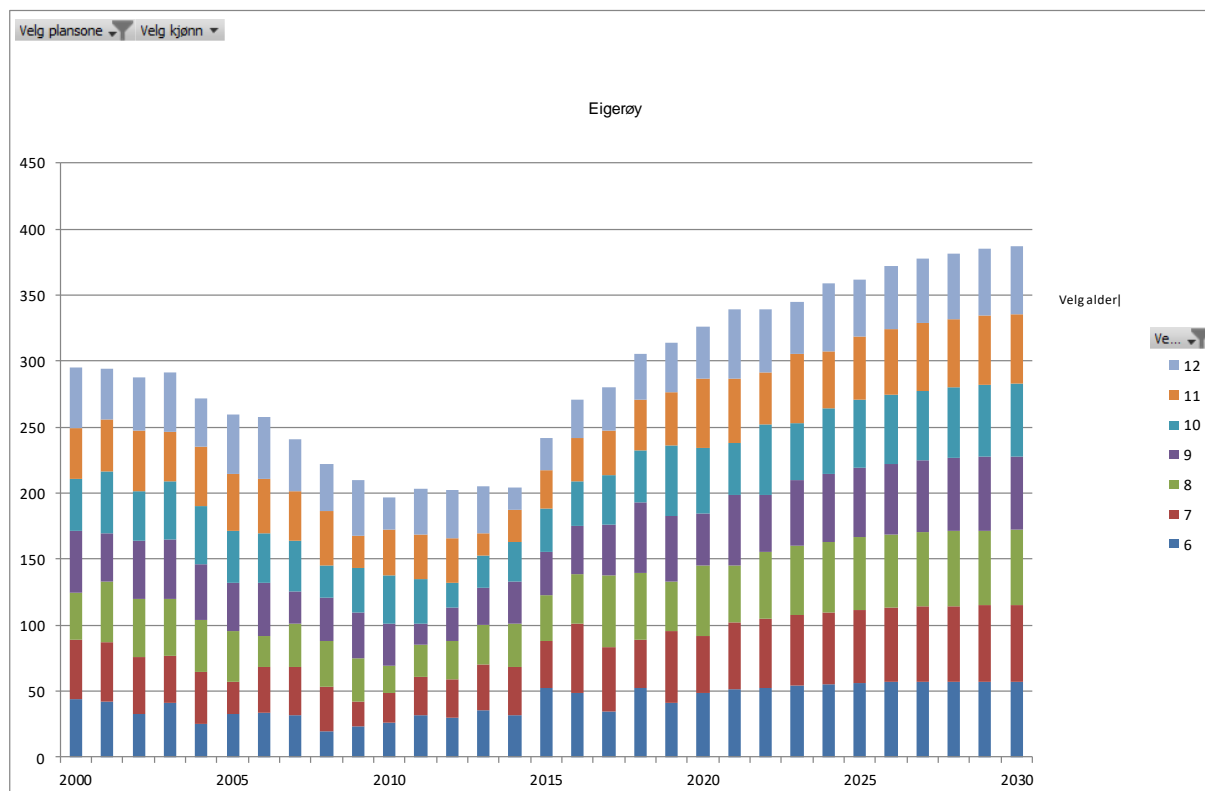

Figur 15 Utvikling i antall eldre 80 år eller mer i Eigersund

Antall eldre over 80 har vært stabilt i mange år nå og vil fortsatt være stabilt fram til 2020. Da er de store kullene fra 1940 til 1950 å være fra 75 til 80 år og dermed starter «eldrebølgen». Veksten vil derfor fortsette etter 2030 med om lag 40 flere personer i disse aldersgruppene for hvert år.

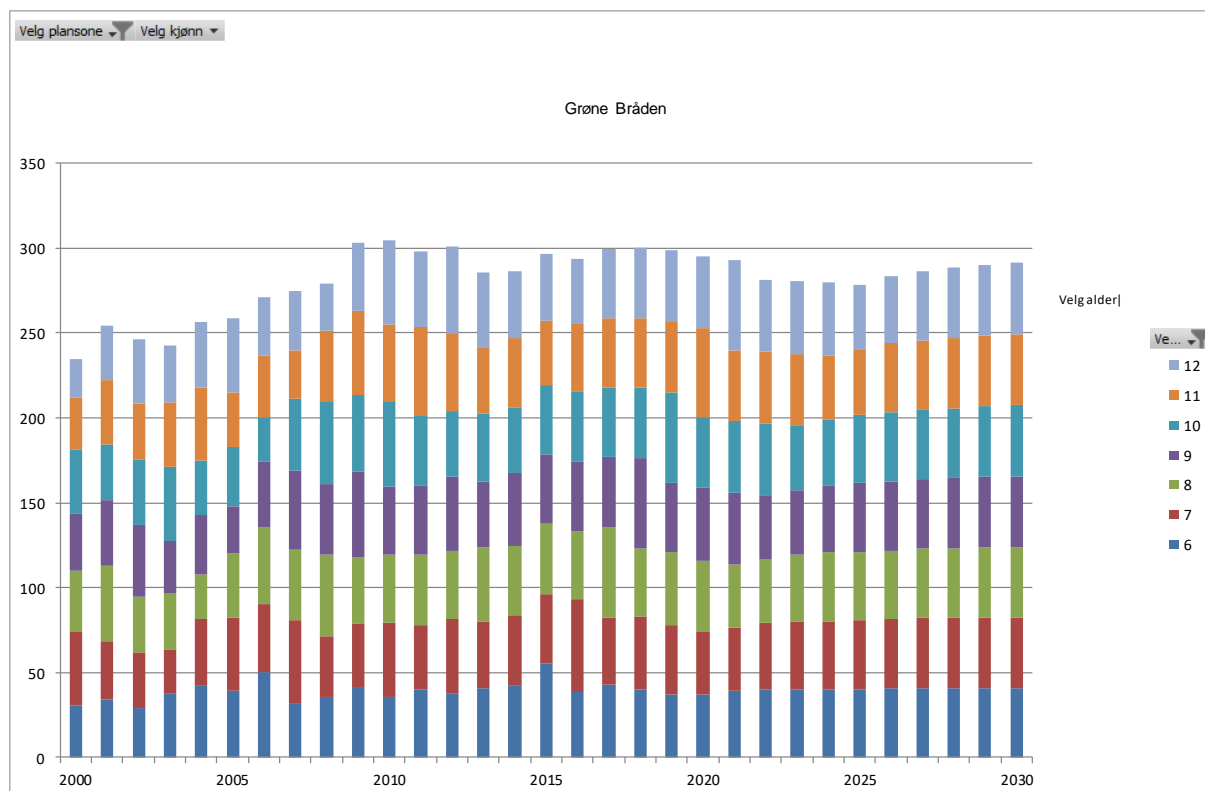
4 EKSEMPEL PÅ SONEPROGNOSE

Det er noe større usikkerhet knyttet til den enkelte sone enn det er til kommunen som helhet. Her vises forventet utvikling i antall elever i barneskolen. Det er ikke tatt hensyn til elever i private skoler eller at elever av ulike årsaker kan gå på andre skoler enn de «egentlig» hører til på.

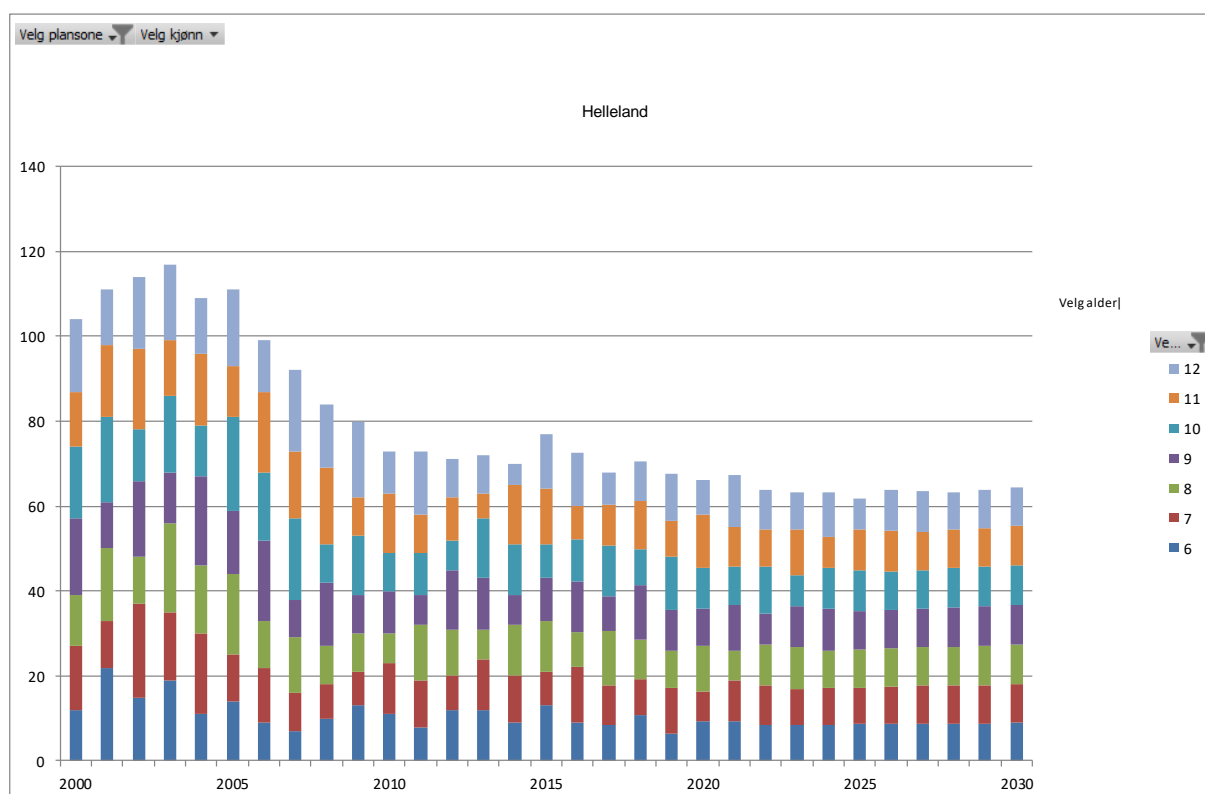
Figur 16 Utvikling antall barneskoleelever i Eigerøy

Diagrammet over viser utviklingen i antall barneskoleelever i Eigerøy fordelt på hvert årskull. Fram til 2021 vil det bli en kraftig vekst, deretter flater antallet ut.

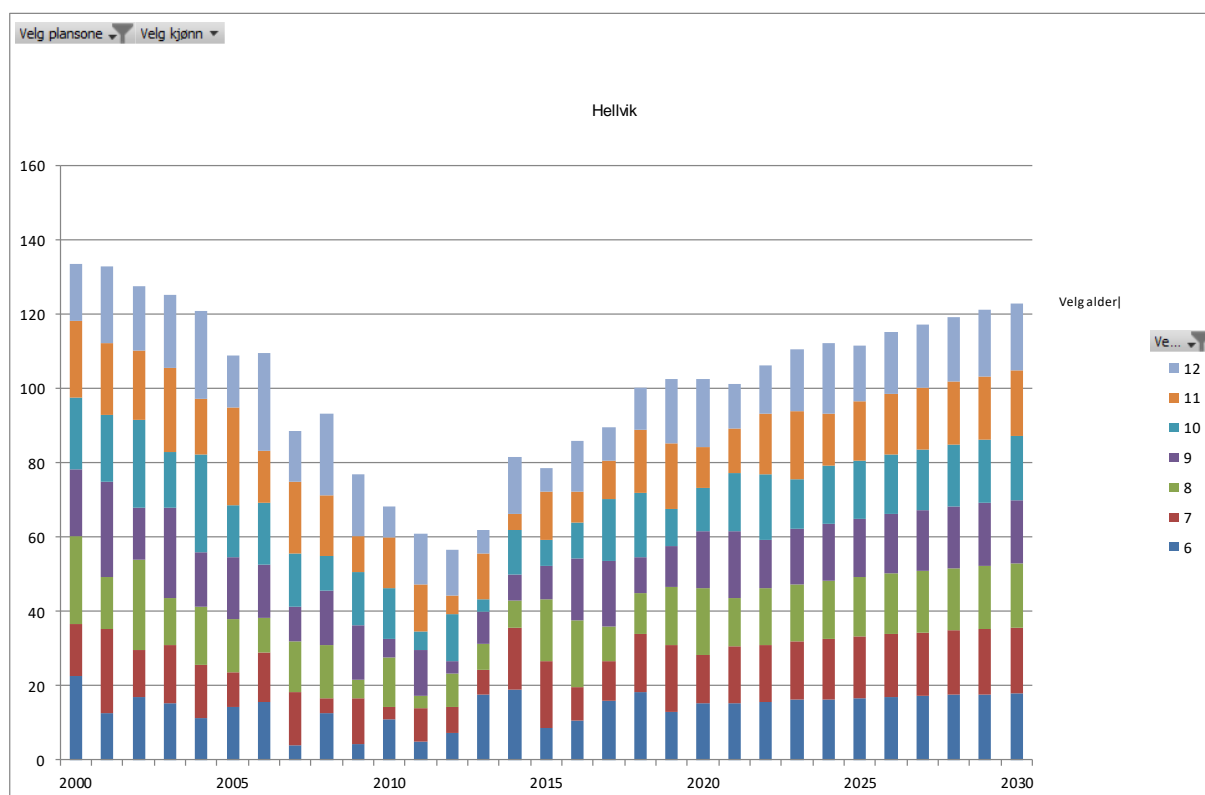
Figur 17 Utvikling antall barneskoleelever i Grøne Bråden

Ingen særlige endringer kan ventes.

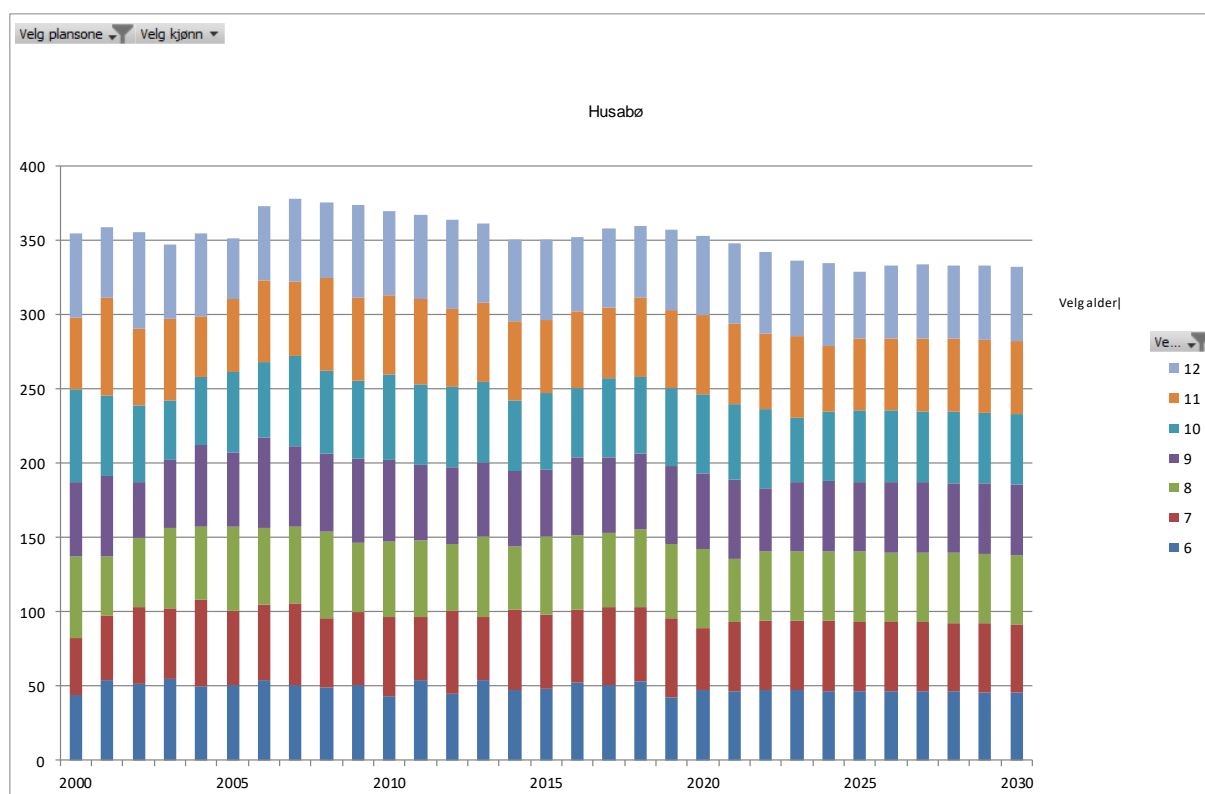
Figur 18 Utvikling antall barneskoleelever i Helleland

Etter flere år med sterk nedgang, kan det forventes stabilt eller svakt synkende elevtall i Helleland.

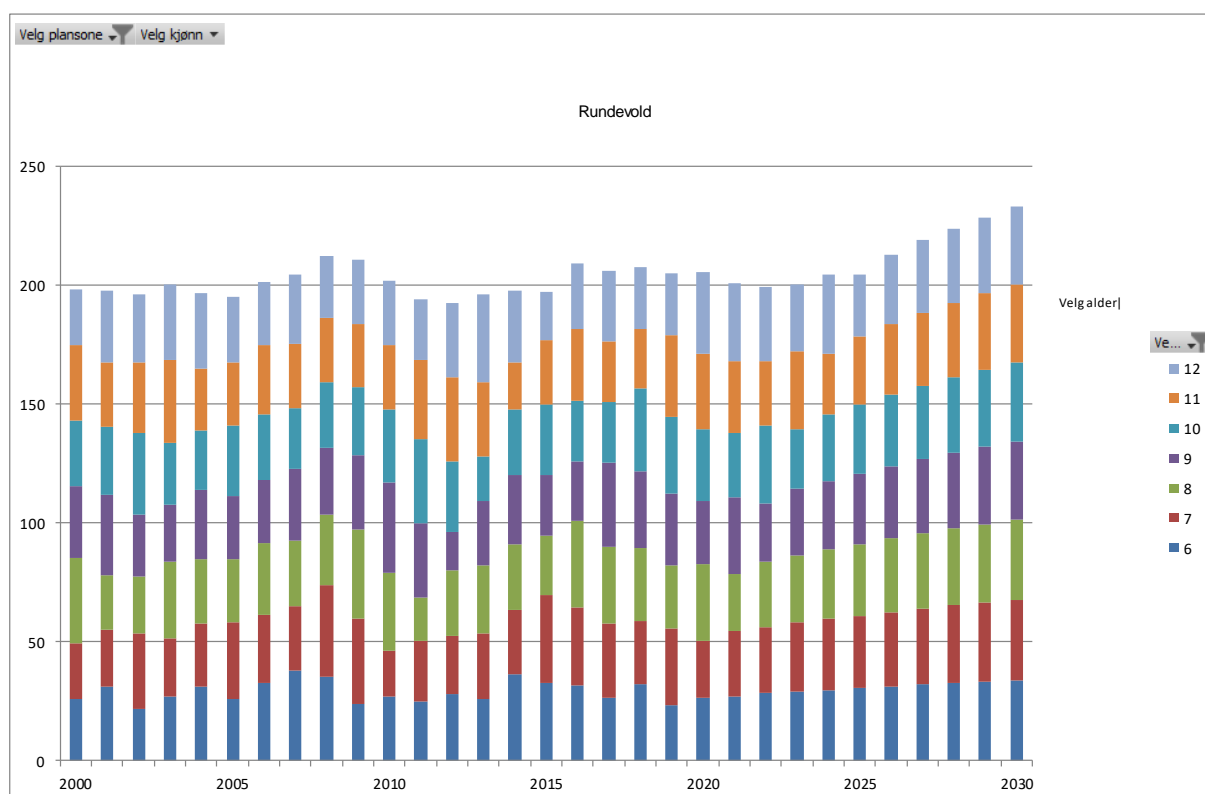
Figur 19 Utvikling antall barneskoleelever i Hellvik

Etter noe år med nedgang i elevtallet, vil det forventede boligbyggeprogrammet gi sterk vekst i elevtallet.

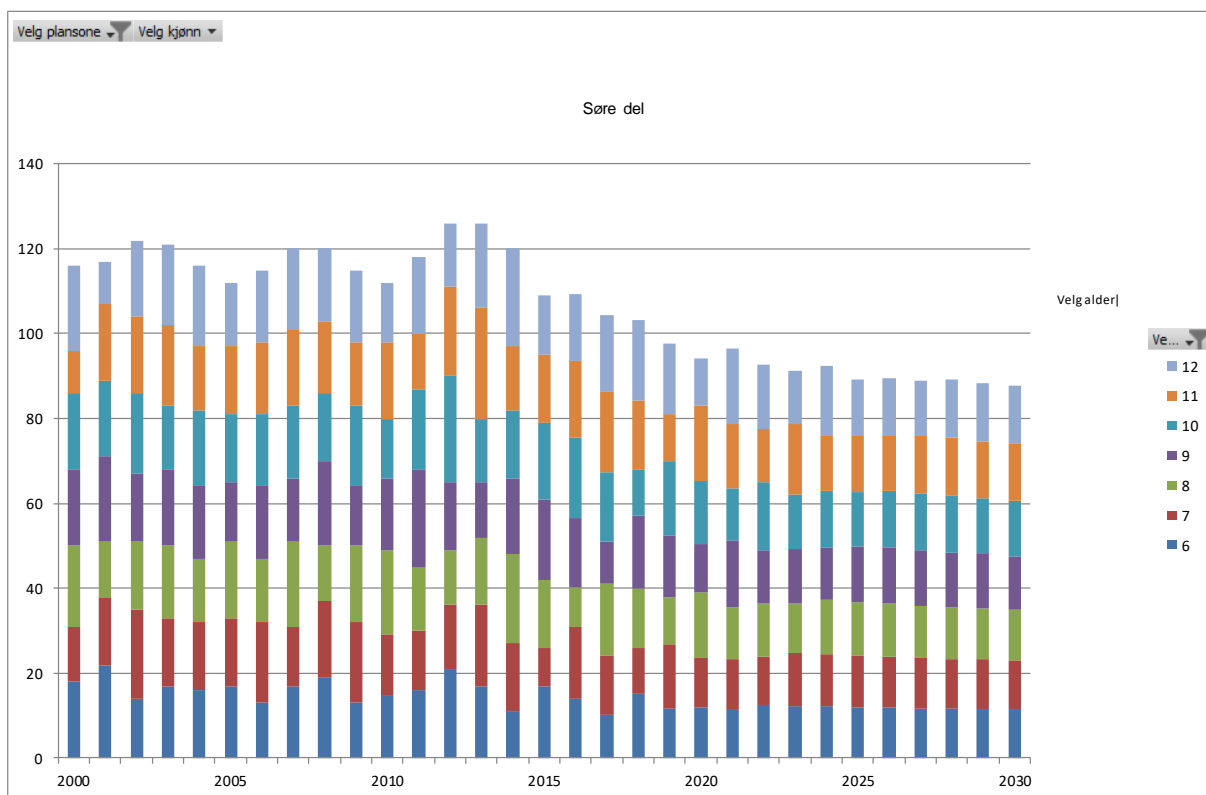
Figur 20 Utvikling antall barneskoleelever i Husabø

I Husabø ventes ingen vesentlige endringer i elevtallet.

Figur 21 Utvikling antall barneskoleelever i Rundevoild

I de nærmeste årene forventes ingen vekst i elevtallet, men fra 2023 forventes økende elevtall.

Figur 22 Utvikling antall barneskoleelever i Søre del

Etter en kortvarig topp i elevtallet, kan en nå forvente mer stabilt antall elever fram mot 2030.